

Fåglar i Bohuslän

Fågelåret 2003

Fåglar i Bohuslän

ges ut av Bohusläns Ornitologiska Förening (BohOF) och har utkommit med ett nummer per år sedan 1999. Innehållet utgörs främst av en sammanställning av intressantare fågelobservationer som gjorts under det föregående året, baserad på de observationer som inkommit via de nätbaserade rapportsystemen (*Kustobsar* och *Svalan*) samt, till en mindre del, individuella årsrapporter från enskilda fågelskådare.

BohOF grundades år 1998 och har för närvarande (år 2004) 220 medlemmar. Föreningens syfte är att stimulera intresset för och kunskapen om fågellivet i Bohuslän, samt att agera i fågelskyddsfrågor inom landskapet. Varje år anordnas ett antal möten, fågelexkursioner och resor för medlemmar och andra intresserade.

Medlemsavgiften (som inkluderar *Fåglar i Bohuslän* och två medlemsblad per år) för 2004 är 100 kr, för juniorer 50 kr och familjemedlemmar 40 kr. Beloppet sätts lämpligen in på postgiro 169 55 43-7, och glöm inte att ange namn, adress och gärna telefonnummer. Dekaler med BohOF:s märke kostar 20 kr. Äldre fågelrapporter finns fortfarande att köpa (fågelåren 1998-2002); är Du intresserad så hör av dig till Kenneth Johansson (tel nr på sidan 75).

På BohOF:s hemsida **www.bohof.com** finner man all möjlig information om föreningen och fågelskådande i Bohuslän, samt flera intressanta länkar.

Namn, adresser och telefonnummer till BohOF:s styrelsemedlemmar och kommunombud återfinns på sidan 75. Rapportmottagare är Gunnar Wikman, och hans adress, e-postadress och telefonnummer finner Du på sidan 7.

Innehållsförteckning

Fågelåret 2003	4
Systematisk sammanställning	9
Fynd som ej godkänts för publicering	63
Ringmärkningen på Industriängarna	65
Fenologi 2003	70
Rapportmall för år 2004	72
BohOF:s styrelse och kommunombud	75

Omslag: Gammal rosenfinkhane. Foto: Knut Johannessen.

Baksida: Mindre hackspett, hane, ringmärkt på Industriängarna. Foto: Thomas Liebig.

Förord

För bara några år sedan tog man del av varandras fågelobservationer först året efter de gjordes. Man summerade sina obsar vid årets slut (i bästa fall!) och skickade in en ”pappersrapport”, och alla dessa rapporter sammanställdes till ”fågelskriften”. Med dagens teknik kan vi ta del av varandras sedda fåglar samma dag som de faktiskt sågs, ibland mindre än en timma efteråt.

Observationerna är mer än någonsin en färskvara. Föreliggande årsrapport innehåller med andra ord nära nog till hundra procent ”skåpmat”, men ingen annanstans kan man se årets observationer från fågelmarkerna sammanställda och kommenterade. Praktiskt taget all rapportering sker numera via *Kustobsar*, medan *Svalan* mest används av utifrån kommande skådare. Antalet ”pappersrapporter” som postas in är idag mycket litet – nätrapporteringen har alltså slagit igenom fullständigt, något som uppskattas av de flesta.

I förra årets upplaga råkade jag av misstag utnämna Hisingen till en egen kommun – Hisingens *bohusdel* ska det vara. Men nog hade det varit enklare om hela ön tillhört Bohuslän! Tex delas Torslandaviken i två halvor, den ena tillhör Västergötland, den andra Bohuslän. Vilket kan orsaka lite skådarpolitiska förvecklingar i vissa lägen. Och problem med den geografiska placeringen i årsrapporterna.

Tyvärr kan vi inte alltid ange exakt antal fynd och exemplar för en del ovanligare arter. Problemet är att man tidigare sällan hållit isär de två begreppen, och med tiden har det blivit svårt att reda ut vad som är vad. Förhoppningsvis kommer vi i framtiden att kunna arrangera dessa uppgifter på samma sätt som man gör i årsrapporterna i SOF:s *Fågelåret*.

Även denna gång har en del förändringar skett beträffande fördelningen av arterna mellan textförfattarna (se nedan). Observera att rapportmallen denna gång är upplagd på ett helt annat sätt än tidigare. Gunnar Wikman har tagit fram en ny mall, där i princip *allt som inte finns med* ska ha raritetsrapport.

Att sammanställa en sådan här årsrapport är inte lätt: antalet observationer, datum, lokaler, observatörer, medobservatörer osv är mycket stort, och man kan svårigen undvika att olika slags fel smyger sig in. Tyvärr. Vi ber om ursäkt för sådana misstag, och ber dig också påpeka allvarligare fel så att vi kan rätta till dem i kommande nummer.

Till sist ett stort tack till alla er som bidragit med fågelrapporter och fotografier detta år, samt till alla som på olika sätt medverkat i produktionen av denna skrift.

Ingemar Åhlund, redaktör

Fågelåret 2003

Rune Hixén och Ronny Charlesson avslutade under året sin inventering av *storlom* i landskapet, och vi har därmed en ganska exakt siffra på hur många par som finns i de bohuslänska insjöarna. *Svartnäbbad islom* förekom återigen i rekordantal, i likhet med bl a *vaktel*, *småfläckig sumphöna*, *nattskärra*, *trädlärka*, och *rödstrupig piplärka*.

Rekordmånga *mindre hackspettar* rapporterades också, och en sammanställning och analys av artens förekomst i Bohuslän visade att den inte har minskat – beståndet är minst lika stort som för 20-30 år sedan. Dessutom berördes vi av en invasion under sensommaren och hösten: det ”kiade” mindre hackspettar lite varstans under den tiden.

Häckning genomfördes detta år av *bläsand*, *snatterand* och *vigg*, alla tre ytterligt sällsynta som häckfåglar i Bohuslän. Tofta kile i Kungälv visade åter sin klass som häcklokal för simänder, då de två förstnämnda arterna båda fick ut ungar här. Lokalen svarar ensam för praktiskt taget samtliga häckningar i landskapet när det gäller bläsand, snatterand och årtä.

När det gäller rariteter så kan vi notera bl a 4 *medelhavsliror*, vår 6:e *stärphök*, *tuvsnäppa* för fjärde året i rad, ännu en *spetsbergsgrißla*, vår andra *alpseglare*, flera *större piplärkor* och *vattenpiplärkor*, vår 5:e *citronärta* (jo, det var en ungfågel i år igen!), tre *flodsångare*, en *brandkronad kungsfågel*, det 4:e och 5:e fyndet av *rosenstare* (också ungfåglar) samt en *gulhämpling*.

Det blev inte några nya arter för landskapet detta år, men ett fynd av *sotvingad mås* från Gullmaren år 1985 kompenserar mer än väl för denna ”brist”! Dessutom har ju taxonomiska nyheter medfört att två raser som setts i Bohuslän nu fått artstatus: *amerikansk kricka* och *ökenvarfågel* (f d stäppvarfågel). Därmed har **351** arter påträffats i landskapet Bohuslän t o m år 2003.

Vädret

Januari inleddes med en mycket kall trettondehelg. Kylan lindrades så småningom och i mitten av månaden kom en mycket blåsig period. Den 16 hade Väderöarna full storm, 25 m/s och Måseskär 24 m/s. Milt väder rådde ända till månadsslutet då kylan kom tillbaka. Ett kraftigt snöfall drog in över västkusten i början av **februari**. Lysekil fick 4 dm nysnö. Under månadens första vecka passerade ytterligare nederbördsområden. De tre följande veckorna rådde uppehållsväder med några plusgrader på dagarna men 5-10 minusgrader under klara nätter. I genomsnitt blev temperaturen lägre än normalt, den lägsta sedan februari 1996. **Mars** blev torr och solig, särskilt andra halvan. Soltiden var den största på 20 år, men ändå drev ofta dimma in från det kalla havsvattnet. Måseskär hade 15 dagar dimmigt väder. Månaden som helhet var mildare än normalt.

Svarthakad buskskvätta, Valökilen, Tanum 14-15 maj 2003. Foto: Ola Sandberg.

Under de tre första **april**veckorna fortsatte det torra vädret. Efter påskhelgen kom värmen upp i över 20 grader. Under den avslutande veckan blev det ett väderomslag med det ena regnvädret efter det andra. Resultatet blev den nederbördsrikaste april månaden sedan 1985. Det regniga vädret fortsatte långt in i **maj**. Mellan den 12 och 24 regnade det nästan dagligen. Den 25 kom värme med 23 grader i göteborgstrakten. Även om temperaturen sjönk igen blev ändå månadsslutet mera torrt och stabilt. **Juni** blev vädermässigt normal. Högsommarvärme i början och slutet av månaden gav en medeltemperatur som låg nästan en hel grad över det normala. För att hitta en varmare junimånad får vi leta oss tillbaka till 1992.

Årets **juli** blev den varmaste sedan 1994. I mitten av månaden uppmättes temperaturer kring 30 grader. Måseskär hade som nattemperatur den 16 hela 20.4 grader, vilket innebär en så kallad tropisk natt. Men stora regnmängder uppmättes också. Månadens regnmängd tillhör de tio största de senaste 140 åren. Högsommarvärmen stannade kvar de två första veckorna i **augusti**, med temperaturer uppåt 30 grader. Inga större regnmängder uppmättes. Det blev svalare efterhand, månadens sista dagar var temperaturen nere i under 20 grader. I början av **september** uppmättes de lägsta temperaturerna så tidigt på minst 40 år. Temperaturen steg sedan igen, för att vid höstdagjämningen övergå till mera

höstligt väder. Månaden var mycket torr, på Måseskär uppmättes bara 10 mm. Det är den minsta regnmängden sedan 1958.

Oktober inleddes med ostadigt väder, följt av ett högtryck i månadens mitt. Sedan strömmade allt kallare luft till och kring den 25 noterades rekordlåga temperaturer i södra Bohuslän. Avslutningen av oktober var mildare. **November** blev en mild och disig månad. Regnmängden var under den normala, men kraftigare regn passerade mellan 18 och 22. **December** startade med torrt väder. Kring den 20 föll snö ända ut i kustbandet, dessutom blev det kortvarig kyla. Under julhelgen blev luften mildare, och vinterskruden försvann. Vindar, lokalt med stormbyar, blåste i mellandagarna. Mot nyår avtog vinden och det blev åter kallare.

Fågelrapporten

Underlaget till årets rapport kommer till övervägande delen från *Kustobsar*, samt från *Svalan* och från enskilda ornitologers inlämnade rapporter. Uppgifterna gäller hela landskapet, alltså även landskapets Hisingsdel och Öckerö kommun. Av platsskäl är datauppgifterna oftast i sammandrag eller tabellform. Är du intresserad av detaljuppgifter för en viss art, vänd dig till rapportmottagaren.

För flera observationer, vars arter har Rr-markering (Rr = Raritetsrapport) i Rapportmallen, saknas ifylld raritetsblankett från observatören. Dessa återfinns under rubriken ”Fynd som ej godkänts för publicering”.

Om allmän rapportering

För att vi ska få en god information om landskapets fågelliv, behövs bidrag från alla. För vissa arter förändras häcknings- och flyttningsförhållanden genom störningar och biotopförändringar. Att uppmärksamma detta är viktigare än all raritetsjakt. Lämna in din rapport enligt rapportmallen.

Uppgifter som lämnats till *Kustobsar* (www.kustobsar.st) kommer automatiskt med i underlaget till årssammanställningen. En personlig rapport skriven vid årets slut kan dock på ett bra sätt sammanfatta förändringar i olika arters uppträdande, och ge mer detaljerad information än de uppgifter som lämnas in via *Kustobsar*. En sådan rapport kan alltså vara ett fint komplement till de observationer man redan förmedlat till *Kustobsar* – man behöver naturligtvis inte rapportera dubbelt.

Årsrapporten lämnas före den 31 januari. Den ska vara uppställd i systematisk ordning i A4 format, och enligt följande mall: Art - antal - kön, ålder, beteende - lokal - kommun - datum (2003-01-01) - observatör.

Använd Excel med denna kolumnuppställning, för att undvika mödosamt extraarbete och oavsiktliga fel i framför allt sifferuppgifterna.

Rapporteringsmallen finns i anslutning till årets rapport, men också på vår hemsida: www.bohof.com

Om raritetsrapportering

För arter med Rr-markering är det viktigt att Rr-blanketten lämnas till rapportmottagaren så snabbt som möjligt. De mest sällsynta arterna granskas av SOF:s raritetskommitté (Rk), som sammanträder ett par gånger om året. Rapporter som ej kommer in i tid riskerar att inte bli klara till innevarande års fågelrapport.

Rapportmottagare

Gunnar Wikman
Hammar 280, 442 74 HARESTAD
Tel 0303- 22 00 62
E-post: g.wikman@telia.com

Medlemmar i Rrk Bohuslän 2003

Peter Backman	0522 - 393 28
Lennart Hermansson	0303 - 77 32 50
Thomas Liebig	0303 - 891 23
Peter Strandvik	0303 - 612 75
Sune Westman	0525 - 253 83
Gunnar Wikman	0303 - 22 00 62
Lars Viktorsson	0522 - 860 37
Ingemar Åhlund	0522 - 138 54

Årets rapport

Arttexterna har författats enligt följande:

Thomas Liebig: smålom–storskrake

Lennart Hermansson: bivråk–trana (*utom stäpphök*) och bredstjärtad labb–härfågel (*utom spetsbergsgrissla, hökuggla, alpseglare och biätare*)

Ingemar Åhlund: strandskata–smalnäbbad simsnäppa och göktyta – sävsparv, samt stäpphök, spetsbergsgrissla, hökuggla, alpseglare och biätare

Gunnar Wikman har bearbetat observationsdata och fynduppgifter, samt skrivit vädersammanfattningen och rapportmallen. Gunnar har också som vanligt varit ”spindeln i nätet” i Bohusläns rapportverksamhet. Redigering och redaktionsarbete har utförts av **Ingemar Åhlund**, medan **Matti Åhlund** hjälpt till med det avslutande datorarbetet inför tryckningen.

Förkortningar och förklaringar

Ad, adult: gammal fågel i slutlig dräkt

Dekad: tiodagarsperiod; en månad har alltså tre dekader

Juv, juvenil: ungfågel

Pull (pullus eller pulli): dununge

Status: antal fynd eller sedda exemplar av aktuell art i landskapet

Subad: nästan adult, inte riktigt gammal och utfärgad

1K, 2K osv: ålder angiven i kalenderår

Kommun- och områdesförkortningar

H-n Hisingens bohusdel

K-v Kungälv kommun

L-E Lilla Edets kommun (bohusdelen, dvs väster om Göta älv)

L-l Lysekils kommun

M-l Munkedals kommun (utom Valbo-Ryrs socken, som tillhör Dalsland)

O-t Orust kommun

S-ad Strömstads kommun

S-nd Stenungsunds kommun

S-s Sotenäs kommun

T-m Tanums kommun

T-n Tjörns kommun

U-a Uddevalla kommun

Ö-ö Öckerö kommun

Roskarlar, Ramskär, Tanum 29 februari 2004. Foto: Matti Åhlund.

Systematisk sammanställning för år 2003

Smålom *Gavia stellata* 6-7

Ett intressant insjöfynd från 31 maj, ett ex på en udda lokal samt två större sträcksiffror redovisas nedan:

2+1 ad Sannesjön, M-l 31 maj (Ingemar och Matti Åhlund). 1 ex Torslandaviken, H-n 5 apr-28 maj (Pär Lydmark m fl). Större antal vid Kråkudden, Ö-ö: 313 ex mot S 30 apr (Kristoffer Nilsson). 253 mot S 10 maj (Magnus Unger).

Storlom *Gavia arctica* 6-7

Det femte och sista året av Ronny Charlessons och Rune Hixéns storlomsinventering av landskapet ägnades åt kommunerna Stenungsund (3 par), Lilla Edet (8-9 par) och Kungälv (2 par). Slutresultatet för Bohuslän hamnade på 62-65 upptäckta par. I Uddevalla kommun kontrollerades häckningsframgången i 12 kända storlomsjöar (varav åtminstone 7 var "bebodda" av vardera ett par), men inte en enda unge påträffades (Ingemar Åhlund, Lars Viktorsson). Härutöver konstaterades två häckningar:

1 par m 1 pull Viletjärn, T-m (Ingemar och Matti Åhlund). 1 par m 2 pull Ålevattnet, S-nd (Thomas Liebig).

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

Årets 21 ex är återigen nytt rekord (även om det faktiska antalet individer mycket väl kan vara lägre). Observationerna från september-december är långt talrikare än från perioden januari-augusti. Intressant är att fler svartnäbbade än vitnäbbade islommar observerats i landskapet, något som skiljer sig markant från de nationella fyndsiffrorna, där det går en svartnäbbad på tre vitnäbbade. I Halland är fördelningen märkligt nog än mer uttalad i denna riktning: en svartnäbbad på fyra vitnäbbade! Status: 96 ex.

Strömstad: 1 subad/ad Nord-Koster 25 jan (Svante Söderholm). Tanum: 1 juv Segelskären 3 dec (Ingemar och Matti Åhlund). Sotenäs: 1 ex Grosshamn 21 sep (Göran Strömberg, Janet Börjesson). 1 ad mot S Hållö 4 okt (Jan Artursson). 1 ex Sote huvud 28 okt (Peter Rönnberg). 1 ad mot SO Malmön 8 nov (Stefan Oscarsson m fl). 1 ex Sote huvud 22 nov (Erik Hansson). 1 ad mot S Sote huvud 25 dec (Thomas Eliasson). Orust: 1 ad mot N Härmanö 13 mar (Lasse Svensson). 2 ex Härmanö 3 apr (Lasse Svensson). 1 ad mot S Vedholmen 28 okt (Stefan Oscarsson, Thorild Jonsson). Kungälv: 1 ad mot S Marstrandsön 18 okt (Peter Strandvik). Öckerö: 1 ex mot S Kråkudden 3 okt (Per Björkman). 1 ad mot SO Kråkudden 28 okt (Kristoffer Nilsson m fl). 1 ex Rörö 31 okt (Magnus Unger, Stefan Svanberg). 1 ex Rörö 1 nov (Christer Fält). 1 ex mot S Kråkudden 2 nov (Christer Fält m fl). 1 ex mot S Rörö 2 nov (Magnus Unger). 1 ex mot S Kråkudden 28 dec (Magnus och Uno Unger). 1 ex Rörö 30 dec (Niklas Aronsson).

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Elva fynd är en tangering av fjolårets rekordsiffra (men de 4 förårsfynden vid Soteskär-Haby bukt kan givetvis gälla färre än 4 fåglar). Till skillnad från den svartnäbbade dominerar här observationerna från den första årshalvan. Se också kommentarerna för föregående art. Status: 76 ex.

Sotenäs: 1 ex Soteskär 3 jan (Donát Hullman). 1 2K Haby bukt 15 feb (Jan Pålsgård). 1 ex Haby bukt 8 apr (Jan Artursson). 1 ex Haby bukt 21 apr (Lars-Åke Janzon). 1 ad mot N Grosshamn 11 okt (Lasse Svensson, Stefan Malm). Orust: 1 ex mot N Brunnefjälls kile, Myckleby 1 okt (Janne Dahlén). Kungälv: 1 2K Ramholmen, Lycke 13 apr (Thomas Liebig m fl). Kråkudden, Öckerö: 1 2K 22 mar (Olof Armini). 1 ad mot S 30 apr (Kristoffer Nilsson m fl). 1 subad mot S 10 maj (Stig Giaever m fl). 1 ad mot S 10 okt (Uno Unger).

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Arten rapporterades från tio lokaler under häckningstid, vilket nära nog är en halvering av fjolårets siffra. Anmärkningsvärt är att inga rapporter kommit från Tjörn eller Orust. Färre vinterrapporter än föregående år. Nedan redovisas också de tre lokaler som höll flest exemplar denna vinter.

Konstaterad häckning: 1 par med minst 4 pull Smörsundsdammen, K-v (Peter Strandvik). 1 par m 4 pull Torslandaviken, H-n. Observationer under häckningstid: 1 par Ulmekärrs tjärn, T-m 25 apr-24 maj (Sune Westman m fl). 2-4 ex Edsvikstjärnet, T-m apr-mitten av jun (Christer Elg m fl). 1-2 ex Dalsmyren, S-s 15-29 maj (Stig-Arne Cardevik m fl). 1 ex Härmundsrods myr, L-l 19 maj-4 jun (Stig Pettersson). 2 ex Fossens damm, U-a 21 apr (Ingemar Strid). 2-3 ex Terås grustag, L-E 20 apr-8 jun (Lasse Svensson). 1 ex Toreby mosse, K-v 14 apr-25 maj (Peter Strandvik m fl). 1 sp Store damm, Ytterby, K-v 24 apr (Peter Strandvik). Högsta vinternoteringar: 9 ex Nordströmmarna, U-a 23 dec (Thorild Jonsson). 4 ex Skåpesund, O-t 23 dec (Thomas Liebig). 4 ex Sundet, S-nd 20 dec (Thomas Liebig).

Skäggdopping *Podiceps cristatus* H,1-2

Nio häckningslokaler omnämns bland årets rapporter. Området kring Stora Askerön hyste den största vinteransamlingen av skäggdopping.

Häckningar och fynd under häckningstid: 2 par m pull Källesjö, U-a (Ingemar Åhlund). 3 par m pull Sannesjön, M-l (Ingemar Åhlund). 12 ex varav flera på bo, Smeviken, Södra Bullaresjön, T-m maj-jun (Stig Pettersson). 5 ex på bo Lersjön, M-l 24 maj (Stig Pettersson, Bernt Andersson). 1 ex Hede, Södra Bullaresjön, M-l 5 jun (Stig Pettersson). 4 par Grindsbyvattnet, O-t 29 maj (Ingemar Åhlund). 4 par Kollungeröd vatten, O-t 24 jul (Bertil Berntsson). 1 ex Öresjö, Hjärtum, L-E 7 jun (Ingemar Åhlund). 1 par häckningsförsök Romesjön, K-v (Birgit och Göte Svensson). Större sensommar/höstflockar: 174 ex Kalvfjorden, O-t 30 aug (Stefan Avenfors). Högsta notering jan-feb: 57 ex Askeröfjorden, S-nd 21 feb (Thomas Liebig).

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Största antalen sågs under april och oktober, vilket förmodligen speglar artens sträcktoppar i landskapet. Som vanligt är det Kråkudden på Hönö som svarar för de flesta av de 102 inkomna rapporterna.

	S-ad	T-m	S-s	U-a	O-t	T-n	K-v	Ö-ö	Totalt
Jan	1		3		3			3	10
Feb	1		1		3			3	8
Mar					4	1		2	7
Apr	1	4	5	1	7	2		23	43
Maj			3		4		1	2	10
Jun									0
Jul					1			1	2
Aug					3				3
Sep		1	1		3			1	6
Okt		1	5		4			7	17
Nov	1		1		4			4	10
Dec			2	1	1			5	9

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

65 rapporter rörande svarthakedoppingar i landskapet ger nedanstående kommun- och månadsfördelning. Halse- och Kalvöfjorden i Orust kommun är de lokaler där arten uppträder i störst numerär. Den största ansamlingen fanns i Kalvöfjorden sista veckan i augusti, då 16 ex observerades under flera dagar.

	S-ad	S-s	U-a	O-t	S-nd	K-v	H-n	Ö-ö	Totalt
Jan		1		1					2
Feb									0
Mar				1					1
Apr		1	1			5	1	2	10
Maj							1	1	2
Jun									0
Jul				6					6
Aug				18			4	1	23
Sep			1	17				1	19
Okt			2	8	1				11
Nov									0
Dec	5	1	1	8	1				16

Stormfågel, Stora Måholmen, Tanum 8 juli 2004. Foto: Matti Åhlund.

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* Rr (ej ad s-dr)

Två observationer detta år: 1 ad i sommarträkt rastade utanför Ramholmen, Kungälv den 13 april (Thomas Liebig, Ingemar Åhlund), och 1 adult i Kalvöfjorden, Orust den 7 juni (Bertil Berntsson). Fyndet i Kungälv är kommunens första. Status 31 ex.

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Rapporterna av stormfågel under 2003 uppgår till drygt 120 stycken. Årets totalsumma är mycket hög, vilket till stor del beror på toppdagen vid Kråkudden den 14 december då mellan 2000 och 2500 stormfåglar passerade. Tabellen ger en ungefärlig skattning av antalet observerade individer sett till kommun.

Anmärkningsvärda sträcksiffror: 102 ex mot S Nord-Koster, S-ad 13 aug (Svante Söderholm). 250 ex str Kråkudden, Ö-ö 9 maj (Stefan Svanberg). 2000-2500 ex str Kråkudden, Ö-ö 14 dec (Uno Unger).

S-ad	T-m	S-s	O-t	T-n	K-v	Ö-ö	Totalt
131	44	87	99	12	11	3751	4135

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea* Rr

Fyra observationer av denna art är en hög siffra, endast överträffad av år 1998 – då gjordes också 4 fynd, men av totalt 5 ex. Samtliga årets gulnäbbade sågs vid Kråkudden. Oktoberfyndet är anmärkningsvärt då arten främst är att betrakta som en sommarlira. Status : 21 ex.

Kråkudden, Ö-ö: 1 ex mot S 2 maj (Magnus Unger). 1 ex mot S 12 jul (Magnus Unger). 1 ex mot S 23 sep (Magnus Unger). 1 ex mot S 28 okt (Christer Fält).

Grålira *Puffinus griseus*

Årets 20 ex är en låg årssumma för denna vår ”vanligaste” lira.

Tanum: 1 ex Väderöarna 7 sep (Magnus Unger). 1 ex mot S Tjurpannan 7 okt (Jesper Hansson). Sotenäs: 2 ex Grosshamn 1 maj (Lars-Åke Janzon). 1 ex Grosshamn 27 december (Jan Artursson, Jan Pålsgård). Kråkudden, Ö-ö: 1 ex mot N 20 jun (Jörgen Sagvik). 1 ex mot S 23 aug (Lars Erik Rahm). 1 ex mot S 23 sep (Magnus Unger). 1 ex mot S 25 sep (Karl-Gustav Sjölund). 1 ex str 10 okt (Per Björkman, Olof Armini). 1 ex mot S 8 okt (Stefan Svanberg). 5 ex mot S 10 okt (Uno Unger). 2 ex mot S 19 nov (Magnus och Uno Unger). 1 ex 12 dec (Olof Armini). 1 ex mot S 27 dec (Magnus Unger).

Mindre lira *Puffinus puffinus*

24 rapporterade exemplar är en normal siffra för denna art.

Strömstad: 1 ex Norra Öddö 6 maj (Bertil Rahm). 1 ex Nord-Koster 13 aug (Svante Söderholm). 1 ex mot N och 1 ex mot S Nord-Koster 14 aug (Svante Söderholm). 2 ex mot S Nord-Koster 22 aug (Roger Kaufmann). Tanum: 1 ex mot N Tjurpannan 2 sep (Per Flodin). Sotenäs: 1 ex mot SV Sote huvud 19 jun (Aimon Niklasson). 4 ex mot S Sote huvud 14 aug (Jesper Hansson, Ingemar Åhlund). Orust: 1 ex mot N Härmanö 23 aug (Lasse Svensson). Kråkudden, Öckerö: 1 ex mot S 20 jun (Magnus och Uno Unger). 4 ex mot S 12 jul (Magnus Unger). 2 ex mot S 14 aug (Stefan Svanberg m fl). 1 ex mot S 22 aug (Jan-Åke Noresson, Carl Jyker). 1 ex mot N 22 aug (Patrik Bergdahl). 1 ex mot S 23 aug (Lars Erik Rahm). 1 ex mot S 23 sep (Magnus Unger).

Medelhavslira *Puffinus yelkouan* Rr

Årets 3 fynd (totalt 4 ex) av medelhavsliror sammanfaller väl i tid med artens hittillsvarande uppträdande utmed kusten, och de gör att totalsiffran i landskapet därmed är uppe i 6 fynd (omfattande 7 ex). Bohusläns första fynd gjordes utanför Fiskebäckskil, Lysekil den 5-6 augusti 1998, tätt följt av nummer två vid Måseskär, Orust den 6 augusti samma år. Det tredje fyndet kom vid Kråkudden den 9 augusti 2001, och övriga alltså i år:

Kråkudden, Ö-ö: 2 ex mot S 14 aug (Niklas Aronsson, Pär Lydmark m fl). 1 ex mot S 23 sep (Mikael Molin, Magnus Unger). 1 ex mot S 4 oktober (Anders Lindström).

Stormsvala *Hydrobates pelagicus* Rr

Stormsvalaprojektet infångade även detta år en stormsvala på Måseskär, Orust: 1 ex 3K+ ringmärktes 6 augusti (Kåre Ström, Roland Börjesson). Status 58 ex.

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*

Återigen en låg årsnotering av den klykstjärtade. Samtliga observationer är gjorda inom ramen för artens normala uppträdande under året.

1 ex mot S Nord-Koster, S-ad 23 sep (Svante Söderholm). 1 ex Havsfiskelaboratoriet, L-l 4 nov (Per-Olov Larsson). 1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 23 sep (Mikael Molin). 1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 10 okt (Uno Unger).

Havssula *Sula bassana*

254 rapporter av 9718 havssulor är väsentligt högre siffra än under 2002, dock aningen lägre än 2001 års notering. Sulan träffar man på under årets alla månader, höga dagssiffror kräver dock oftast hård vind. Årets toppdagar inföll i slutet av september och början av oktober. Artens kommunvisa fördelning framgår av tabellen nedan.

Högre siffror: 300 ex Nord-Koster, S-ad 24 sep (Ingemar Åhlund). Minst 760 ex mot S Sote huvud, S-s 25 sep (Ingemar Åhlund, Peter Backman m fl). 1070 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 26 sep (Per Björkman, Johan Sellander m fl). 1375 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 10 okt (Uno Unger).

S-ad	T-m	S-s	L-l	O-t	T-n	K-v	H-n	Ö-ö	Totalt
541	656	1396	6	316	19	144	5	6635	9718

Storskarv *Phalacrocorax carbo* H

Av skarvkolonierna nedan blev åtminstone den på Bassen förstörd.

Häckningar: 15 bon Ormskär, S-ad; 241 bon Sjulsholmen, T-m; Över 200 par Soteskär, S-s; 6 bon Gräsholmarna, L-l; 61 bon Orskär, T-n; 38 bon Mitholmarna, K-v; 45 bon Bassen, H-n (uppgifter från Tommy Järås).

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*

285 rapporter omfattande minst 5572 toppskarvar är återigen en toppnotering för toppskarven i Bohuslän. Arten återfinns i det yttersta havsbandet året om, även om antalen oftast är rätt blygsamma under senvår-sommar. Från Orust och norrut finner man de största ansamlingarna av denna skarv. I tabellen framgår hur de observerade individerna fördelas kommunvis.

Högre antal; totalsiffror från räkningar Segelskären-Kosterarkipelagen: Minst 250 ex 12 sep; 409 ex 16 okt; 424 ex 11 nov; och 462 ex 3 dec (Ingemar och Matti Åhlund). Övriga lokaler:

300 ex Väderöarna, T-m 2 nov (Michael Norman). 169 ex Härmanö, O-t 24 jan (Lasse Svensson). 205 ex O-t Härmanö 15 nov (Lasse Svensson).

S-ad	T-m	S-s	L-l	O-t	T-n	K-v	Ö-ö	Totalt
1095	1922	356	34	2090	3	2	70	5572

Rördrom *Botaurus stellaris*

Sex rapporterade observationer av 6-8 individer under året. Det tycks främst vara övervintrande eller vårflyttande rördrommar som besöker vårt landskap. Status: 35 ex.

1 ex Kollungeröds vatten, O-t 4 maj (Stefan Avenfors). 1 ex Kolhättan, S-nd 20 mars (Jan Olof Larsson). 1 ex Ormo, Nordre älv, K-v 1 jan-15 mar (Rolf Niord m fl). 1 ex Illekärr, Romelanda, K-v 15 mar (Stig Fredriksson). 1-2 ex Gullö, Säve, H-n 2-11 jan (Peter Strandvik m fl). 1-2 ex Kippholmen, Björlanda, H-n 11 jan-23 feb (Göran Karlsson m fl).

Silkeshäger *Egretta garzetta* Rr

Tredje året i rad med majfynd av arten; fyndet nedan är det 9:e som gjorts i Bohuslän. Det föreligger mer än tre gånger så många fynd av ägretthäger i Sverige som av silkeshäger, men i vårt landskap är dock förhållandet det omvända (jfr nästa art).

1 ex Tofta kile, K-v 11-13 maj (Björn Granberg, Peter Hvass).

Ägretthäger *Egretta alba* Rr

Ägretthägern i Munkedal är landskapets 5:e. Fågeln upptäcktes av ”lokalbefolkningen”, och hade således redan uppehållit sig några dagar på lokalen då den rapporterades till ornitologer i Uddevalla.

1 ex Sannesjön, M-l 20-25 maj (Jörgen Olsson, Robert Björk m fl).

Gråhäger *Ardea cinerea* H

Uppgifter om tre häckningslokaler har lämnats för året. Saknas arten som häckfågel i norra Bohuslän eller brister det i rapporterandet? Vi får se vad 2004 års inventering av arten ger för resultat. Årets största ansamling redovisas också nedan.

Ca 25 bon Tvet, O-t 14 maj (Bertil Berntsson). Minst 14 bon Kollungeröds vatten, O-t 7 jul (Thomas Liebig). 10-12 hck par Svälte, T-n (Håkan och Fredrik Aronsson). Högsta notering: 115 ex Hålkedalskilen, S-ad 18 mar (Lars Åke Karlgren).

Svart stork *Ciconia nigra*

Två äldre fynd redovisas nedan. Arten har inte setts i landskapet sedan år 2000, då hela tre svarta storkar sågs – den första uppgiften nedan bättrar dock på den årssiffran till fyra. Observationen från maj 1988 gäller en fågel som sågs på två olika ställen i nordöstra delen av Strömstads kommun. Därmed ökar antalet sedda ex i Bohuslän till 21.

Äldre fynd: 1 ex mot O Holmen, Lane-Ryr, U-a 5 maj 2000 (Hans Petersson). 1 ex Röd, Lommeland och Tveten, Näsing, S-ad 24 maj 1988 (Johan och Gördis Johansson).

Vit stork *Ciconia ciconia*

Tredje året i rad med fynd av vit stork. Om det rör sig om en projektstork eller inte framgår inte heller denna gång av observationen. Ett äldre fynd redovisas också nedan. Status: 36 ex.

1 ex Ragnhildsholmen, H-n 4 april (Hans Deisauer). Äldre fynd: 1 ex Hallinden, L-l 17 jul 1981 (Hans Petersson).

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Observationerna av mindre sångsvan utgörs mestadels av förbiflyttande fåglar under vår- och höststräck. Till många skådares glädje utgjorde flocken i Torslandaviken en klar avvikelse från detta mönster.

2 ad Lid, Tjärnö, S-ad 10 nov (Matti Åhlund). 1 ex Kragenäs lera, T-m 10 okt (Göran Strömberg). 1 ad Färlevfjorden, M-l 25 apr (Bernt Andersson). 2 ad mot NO Restenäs, U-a 26 mar (Stig Giever). 2 ex mot O Västerby, Forshälla, U-a 26 mar (Peter Backman). 2 ex mot NO Stora Valeklinten, Hjærtum, L-E 20 mar (Lasse Svensson). 17 ex Torslandaviken, H-n 29 mar; därefter 14 ex fram till den 11 apr, sista notering 12 apr då 4 ex sågs (Pär Lydmark, Uno Unger m fl). 7 ex mot SV Lilleby, Björlanda, H-n 20 nov (Johan Svedholm). 1 ad mot NO Kråkudden, Ö-ö 22 mar (Magnus Rahm)

Sångsvan *Cygnus cygnus* H

Häckning i dammen på toppen av Brattön för femte året i rad. Flera april- och majobservationer av sångsvanar från Ödsmåls kile med omnejd kan röra sig om tidigare ungar från detta par. Septemberobservationen från Åseby invid Ödsmåls kile handlar säkerligen om Brattöparet med ungar.

1 par på bo Brattön, K-v 13 apr (Thomas Liebig m fl). 1 par med 4 juv Åseby, Solberga, K-v 25 sep (Peter Strandvik).

(Svart svan *Cygnus atratus*)

Den vackra parkrymningen från fjolåret tycks ha återkommit även detta år:

1 ex Skeppsviken, U-a 9 jun (Tommy Ek). 1 ex Svälte kile-Havstens fjord, U-a 2 jul-27 sep (Ingemar Åhlund m fl).

Sädgås *Anser fabalis*

Totalt rapporterades 746 exemplar av arten i landskapet. Nedan redovisas de största flockarna från vår- respektive höstflyttningen.

Stora flockar: 186 ex mot NO Lagmansholmen, Säve, H-n 14 mar (Roger Eskilsson). 220 ex Öxnäs, Säve, H-n 23 okt (Lars Erik Norbäck). 100 ex mot N Kråkudden, Ö-ö 13 mar (Kristoffer Nilsson).

Tundrasädgås *Anser fabalis rossicus* Rr

Återigen påträffas denna ras av sädgås i landskapet.

4 ex Heden, Hönö, Ö-ö 22 feb-10 mar (Roger Eskilsson m fl).

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

23 rapporter av minst 68 exemplar är en lägre siffra än de senaste åren. En större vår- respektive höstflock redovisas nedan.

22 ex mot NO Kovikshamn, Torsby, K-v 14 maj (Tommy Järås, Jan Bergqvist, Åke Pettersson). 20 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 23 sep (Mikael Molin).

Bläsgås *Anser albifrons*

En udda observation från Utby gjordes i juni månad, avseende en flock om hela 20 ex. I övrigt enstaka fåglar vid tre tillfällen; de två i Tanum rör säkerligen samma fågel.

1 ex Kleva, T-m 27-29 nov (Thomas Carlsson m fl). 1 ad Sannäsfjorden, T-m 30 nov (Thorsten Gansing). 21 ex Utby, Havstens fjord, U-a 15 jun (Kenneth Johansson). 1 ex mot NO Torslandaviken, H-n 16 apr (Pär Lydmark).

Grågås *Anser anser* 12-2, H

Arten tycks detta år ha gått om sin kanadensiska släkting när det gäller antalen i de största flockarna. En hel del rapporter om grågåsobsar finns från januari, medan antalet i december är betydligt blygsammare. De största flockarna, samt de nordligaste fynden, redovisas från de båda månaderna.

Stora flockar: 1185 ex Nöddökilen, S-ad 13 okt (Matti Åhlund). 1060 ex Ljungbytorp, T-m 7 okt (Göran Strömberg). Ca 700 ex Kyrkeby kile, S-nd 7 september (Håkan Aronsson).

Största januariflockarna: 22 ex Åseby, Solberga, K-v 21 jan (Peter Strandvik). 23-38 ex Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 25-26 jan (Stefan Avenfors, Bertil Berntsson). 32 ex Tofta kile, K-v 30 jan (Peter Strandvik). Nordligaste januarifyndet: 2 ex Nordströmmarna, O-t 3 jan (Ingemar Strid).

Största decemberflockarna: 6 ex Tofta kile, K-v 7 dec (Peter Strandvik). 9 ex Halsefjorden, O-t 20 dec (Bertil Berntsson). Nordligaste decemberfyndet: 2 ex Södra Rossö, Strömstad 17 dec (Martin Kvarnäck).

(Strippgås *Anser indicus*)

Fler fynd än under fjolåret. Flocken om 4 ex på olika lokaler i Kungälv rör sig säkert om samma fåglar.

1 ex Jorefjorden, T-m 30 maj (Jan-Åke Hansson). 3 ex Ryskärsfjorden, K-v 7 jun (Kristoffer Nilsson). 2 ad Torslandaviken, H-n 20 jun-7 aug (Mikael Molin m fl). 2 ex Myggenäs, T-n 24 aug (Patrik Jansson). 4 ex Granneby, Håltå, K-v 23 sep (Peter Strandvik). 4 ex Ödsmåls kile, K-v 25 sep och 6-7 okt (Peter Hvass, Peter Strandvik). 4 ex Åseby, Solberga, K-v 2 och 25 okt (Peter Hvass). 1 ex Kyrkeby, Jörlanda, S-nd 19 okt (Lennart Samuelsson).

(Svangås *Anser cygnoides*)

För tredje året i rad ses en ensam svangås i ungefär samma område:

1 ex Oxhagen, Rödbo, H-n 16 och 22 mar (John-Eric Thore m fl). 1 ex Röda grind, K-v 14, 25 och 30 apr samt 25 maj (Jan Petersson, Peter Strandvik). 1 ex mot N Tagene, Säve, H-n 17 apr (Staffan Swedberg). 1 ex Ragnhildsholmen, H-n 18 och 28 maj (Kristoffer Nilsson m fl).

Kanadagås *Branta canadensis* anm.värt

Två flockar om mer än 500 ex har rapporterats:

610 ex Hjälmsvik, Kalvöfjorden, O-t 22 jun (Stefan Olsson). 520 ex Ödsmåls kile, K-v 2 nov (Morgan Ohlson).

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Vid Halloren och Stora Porsholmen har arten setts med ungar under året. Inga rapporter som tyder på häckning från de nordligare delarna av landskapet. Flera ströobservationer av enstaka exemplar och mindre flockar utelämnas nedan.

Häckningar: 31 ex varav 10 ungar Halloren, K-v 13 och 16 jul (Agne Gillholm). 1 par med 5-6 ungar Stora Porsholmen, H-n 22 jun (Eric och Albin Thorsson).

Stora flockar: 25 ex Orrevikskilen, S-ad 6 sep (Ingemar Åhlund, Lars Viktorsson). 25 ex Skärslätten, S-ad 14 sep (Stefan Karlsson). 28 ex Nöddökilen, S-ad 2 okt (Stefan Karlsson). 39 ex mot S Lilleby, Björlanda, H-n 28 nov (Johan Svedholm).

Prutgås *Branta bernicla*

15 rapporter om totalt 97 exemplar föreligger under året, nästan exakt samma siffror som under 2002. Nedan presenteras de största vår- och höstflockarna.

16 ex mot N Käringsfjorden, O-t 16 maj (Bertil Berntsson). 25 ex mot SV Tagene, Säve, H-n 14 okt (Staffan Swedberg). 23 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 11 okt (Björn Dellming).

Ljusbukig prutgås *Branta bernicla hrota* Rr

Ett vinterfynd av denna ras:

2 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 16 jan (Kristoffer Nilsson m fl).

Bläsand *Anas penelope* 12-2, 6-7

En konstaterad häckning föreligger från Tofta kile, Kungälv. Tre säkra häckningar i landskapet finns sedan tidigare: en i Strömstad (år okänt) och två i Tofta kile (år 1995 och 2000), samt en trolig på Bredfjället, Uddevalla (1987). Detta år har utöver häckningen två fynd gjorts på lämpliga lokaler under häckningstid. Totalt finns minst 30 rapporter om arten under juni-juli, från Strömstad ned till Hisingen-Öckerö. Samtliga vinterobservationer redovisas också nedan, tillsammans med årets största flock.

Häckning och de två intressantaste fynden under häckningstid: 1 ad med 6 pull Tofta kile, K-v 9 jun (Gunnar Wikman). 1 par Smörsundsdammen, K-v 7 jul (Peter Strandvik). 1 par Torslandaviken, H-n 5 jun (Magnus Unger m fl). Fynd under jan-feb och dec: 1 hona Jordhammarsviken, S-ad 6-12 jan (Stig Giaever m fl). 3 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 4 dec (Andreas Hagström). 30 ex Kalvöfjorden, O-t 5 dec (Bertil Berntsson). 2 ex Rossö, S-ad 7 dec (Hans Wikström). 1 hane mot N Rörö, Ö-ö 7 dec (Magnus Unger). 2 ex Kalvöfjorden, O-t 14 dec (Thomas Liebig). 8 ex Rossö, S-ad 14 dec (Martin Kvarnbäck). 4 ex Tjärnö, S-ad 23 dec (Matti Åhlund). 2-4 ex Cederslund-Gullmarsvik, U-a 26-29 dec (Nisse Henriksson). Största flock: 125 ex Gullmarsvik, U-a 23 mar (Ulf Teghammar).

Snatterand *Anas strepera*

I Tofta kile, Kungälv konstaterades landskapets första säkra häckning (en trolig finns från Ödsmåls kile, Kungälv 1984), och i Torslandaviken, Hisingen sågs snatteränder under hela häckningsperioden.

Häckning: 7 ex med 8 pull Tofta kile, K-v 14 jun (Peter Hvass). Övriga observationer: 1 par mot N Kockholmen, Rossö, S-ad 18 apr (Martin Kvarnbäck). 1 par Galtö lera, T-m 17 apr (Thomas Carlsson). 1 par Galtö lera T-m 16 maj (Martin Kvarnbäck). 1 hane Åbyfjorden, S-s 6 maj (Jörgen Olsson). 1 par Utby, Havstens fjord, U-a 22 apr (Jörgen Olsson). 1 par Kollungeröd vatten, O-t 29-30 mar (Bertil Berntsson). 2 ex mot S Härmanö, O-t 3 maj (Lasse Svensson). 1 par Breviks kile, T-n 10 maj (Tom Ekman). 1 par Stora Vrålarn, Sälö fjord, K-v 14 maj (Tommy Järås). 1 hane Ryskärsfjorden, K-v 7 jun (Kristoffer Nilsson). 1 hane Prästgårdskilen, H-n 24 maj (Bengt Nielsen). Som mest 12 ex Torslandaviken, H-n apr-jun (Magnus Unger m fl).

Kricka *Anas crecca* H, 12-2

Tre konstaterade häckningar finns från 2003. Fortsätt kolla lämpliga sjöar under häckningstid! Tre vinterfynd, varav en ganska stor flock, finns också bland rapporterna. Årets fem största flockar redovisas dessutom. Lagg märke till att det den 13 september fanns minst 1800 krickor i de fina kilarna på och öster om Rossö, Strömstad. Dessa flockar tycktes röra sig flitigt mellan dessa lokaler och de närbelägna kilarna och lerorna i nordligaste Tanum.

Häckning: 2 honor med pull Valnäs tjärne, Nord-Koster, S-ad 26 jul (Ingemar Åhlund). 1 hona med 5 pull Hälletjärn, Naverstad, T-m 17 jun (Ingemar och Matti Åhlund). 1 hona med minst 3 pull Stutögat, Naverstad, T-m 17 jun (Ingemar och Matti Åhlund). Vinterfynd: 1 hane Ragnhildsholmen, H-n 26 jan (Lars Andersson). 3-4 ex Kalvöfjorden, O-t 7 dec (Nisse Henriksson, Lars Severö). 25 ex mot N Kråkudden, Ö-ö 17 dec (Per Björkman, Roger

Eskilsson). De fem största flockarna: 950-1000 ex Galtölera, T-m 9 sep (Tommy Järås). 800 ex Tannamskilen, T-m 26 sep (Matti Åhlund). Den 13 sep sågs 700 ex Orrevikskilen, S-ad, 600 ex Nöddökilen, S-ad och 500 ex Backeleran, S-ad (samtliga Lars Viktorsson).

Stjärtand *Anas acuta* 12-2, 6-7

Fyra fynd från rapportperioderna föreligger.

1-2 hanar Jordhammarsviken, S-ad 1 jan-20 feb (Peter Hvass m fl). 1 hona Nordströmmarna, U-a 12 jan-9 mar (Ingemar Strid). 1 ex Tofta kile, K-v 21 jul (Peter Hvass). 1 hane mot S Kråkudden, Ö-ö 9 jun (Magnus Unger).

Årta *Anas querquedula*

De två spelande hanarna på Rossö, Strömstad indikerade troligen ett häckningsförsök. Notera även artens närvaro under häckningstid vid Torslandaviken och Tofta kile. Tidigare har årtan häckat vid fem tillfällen i Bohuslän: Röds vatten, Orust (häckningsförsök 1983) och Tofta kile, Kungälv (2 par 1993, 1 par 1995 och 1996). Dessutom en trolig häckning i Kollungeröd vatten, Orust (1970). Nedan presenteras årets samtliga fynd.

Strömstad: 2 hanar spelande Kilen, Rossö 28 apr-2 jun (Martin Kvarnbäck). 2 hanar Orrevikskilen 14 maj (Martin Kvarnbäck). 2 hanar+1 hona Orrevikskilen 10 jun (Matti Åhlund). Tanum: 1 par Galtölera 16-25 apr (Morten Olsen m fl) Sotenäs: 1 hane+2 honor Vägga 21 apr (Jan Artursson). 1 par Åbyfjorden 23 apr och 27 maj (Jörgen Olsson m fl) Lysekil: 1 hane Trälebergs kile 22 apr (Jörgen Olsson, Ingemar Åhlund). 1 par Stranderäng, Åbyfjorden 24 apr (Jörgen Olsson). Uddevalla: 1 hane Utby, Havstens fjord 22 apr (Ingemar Åhlund). Orust: 1 par Kollungeröd vatten 13 och 17 maj (Stefan Oscarsson, Stefan Malm). Kungälv: 1 par Vallby kile, Solberga 19 apr (Uno Unger). 1 par Tofta kile 21 apr-7 jun (Peter Hvass m fl). 1 hane Bollestadsdammen, Kareby 23 apr (Peter Strandvik). Hisingen: 1 par Lagmansholmen 16 apr-11 maj (Roger Eskilsson m fl). 3 hanar Lagmansholmen 15 maj (Björn Dellming). Som mest 2 par Torslandaviken 19 apr-10 jun (David Lundgren m fl), 1 par Hökälla 8 maj (Peter Strandvik). Öckerö: 2 honor mot S Kråkudden 5 maj (Kristoffer Nilsson m fl).

Skedand *Anas clypeata*

I Bohuslän ses skedanden främst under vårsträcket. Arten har häckat vid tre tillfällen: Kollungeröd vatten, Orust (1963 och 1964) och Torslandaviken, Hisingen (1985). Dessutom en möjlig häckning i Tofta kile, Kungälv (1993). Nedan listas några intressanta observationer dels vad gäller numerär, dels vad gäller tid och plats med tanke på eventuell häckning.

1 par Kollungeröd vatten, O-t 22 apr (Bertil Berntsson). 2 ha + 1 ho Dyröds våtmark, K-v 12 apr samt 1 par på samma lokal 5-7 jun (Birgit och Göte Svensson). 13 ex (7 ha + 6 ho) Ryskärsfjorden, K-v 21 apr (Agne Gillholm). Som mest 1 par Tofta kile, K-v 28 apr-slutet av okt (Peter Strandvik m fl). 1 par Ödsmåls kile, K-v 23 apr-3 jun (Peter Hvass m fl). Som mest 3 par Torslandaviken, H-n 2 apr-8 sep (Mikael Molin m fl).

Brunand *Aythya ferina* 12-2, 6-7

Arten har aldrig konstaterats häcka i landskapet; en möjlig häckning från 1970 är allt som finns. Rapporteras i år från fyra lokaler under såväl häckningstid som vinterperiod. Nedan redovisas också de två största flockarna, vilka var betydligt mindre än fjolårets toppnoteringar; lokalerna var dock desamma.

Häckningstid: 1 hona Galtö lera, T-m 30 jul (Bertil Berntsson). Som mest 8 hanar Kollungeröd vatten, O-t 24 jul (Bertil Berntsson). 1 ex Tofta kile, K-v 21 jul (Peter Hvass). Som mest 9 ex Torslandaviken, H-n 30 jul (Uno Unger). Största flockarna: 54 ex Torslandaviken, H-n 30 sep (Magnus Unger). 67 ex Kollungeröd vatten, O-t 11 okt (Bertil Berntsson). Vinterfynd: 1 ex Karholmen, Rossö, S-ad 14 dec (Martin Kvarnbäck). Som mest 11 hanar Kalvöfjorden dec (Stefan Avenfors m fl). 3 ex Stora Hällungen, S-nd 14 dec (Lasse Svensson). 1 hane Munkholmen, Ytterby, K-v 20 dec (Peter Strandvik).

Vigg *Aythya fuligula* 5-6, anm.värt

Under året rapporteras två häckningar i Södra Bullaresjön. Endast en tidigare häckningslokal finns i landskapet, nämligen Torslandaviken, Hisingen. Här häckade 1-3 par från 1990 och ett antal år framåt, och så vitt känt ägde åtminstone någon av dessa häckningar rum på bohussidan av viken. I övrigt sågs en del viggas under maj-juni, alltifrån Strömstad i norr till Hisingen i söder, men dessa redovisas inte här. Några av de större flockarna listas däremot nedan.

Häckning: 2 honor på bo Smeviken, Södra Bullaresjön, T-m 24 maj (Stig Pettersson). Större flockar, Hisingen: 80 ex Torslandaviken 1 maj (Uno Unger). Orust: 184 ex Sesterviken, Långelanda 16 jan (Bertil Berntsson). 200 ex Kalvöfjorden 29 dec (Bertil Berntsson). Stenungsund: Som mest 359 ex Jordhammarsviken jan-mar (Thomas Liebig m fl). 303 ex Sundet 1 feb (Thomas Liebig). Uddevalla: 120 ex Korsviken, Ljung 1 feb (Lasse Svensson). 190 ex Uddevalla hamn 26 nov (Ingemar Åhlund). 170 ex Ljungs kile 6 dec (Lasse Svensson). Stora insjöflockar: 80 ex Stora Hällungen, S-nd 23 mar (Lasse Svensson). 150 ex Kollungeröd vatten, O-t 3 apr (Thomas Liebig).

Bergand *Aythya marila*

Totalt har det inkommit 60 rapporter om arten. Här redovisas den största vårflocken samt de största ansamlingarna under höst/vinter. Återigen finns en spännande sommarobservation, denna gång från Halsefjorden.

7 ex Mittskär, Skaftö, L-l 16 apr (Thomas Liebig, Ingemar Åhlund). 5 hanar Halsefjorden, O-t 20 jul (Bertil Berntsson). Som mest 17 ex Ödsmåls kile, K-v 21 okt (Peter Strandvik, Peter Hvass). 10 ex Valö huvudet, Rossö, S-ad 7 dec (Hans Wikström, Martin Kvarnbäck). Som mest 11 ex Kalvöfjorden, O-t 29 dec (Thomas Liebig).

Praktejder *Somateria spectabilis* Rr (ej ad.hane)

22 rapporter från 2003 omfattar troligen 5 individer. Status : 64 ex.

1 2K hane Våskär, Koster, S-ad 13 mar (Matti Åhlund). 1 ad hane Stora Svängen, T-m 15 apr (Ingemar Åhlund, Thomas Liebig). 1 ad hane Bussholmen, K-v 20 apr (Ingemar Åhlund,

Jerry Ericsson). 1 ad hane Stora Porsholmen-Rödsåren, Torslanda, H-n 2 mar-2 apr (Mikael Molin m fl). 1 ad ha mot N Kråkudden, Ö-ö 22 mar (Olof Armini).

Alförrädare *Polysticta stelleri* Rr (ej ad. hane)

Två fynd är gjorda under året. Den gamla hanen vid Porsholmen sågs nu för tionde året i rad. Status: 61 ex.

1 ad hane Ramskär, T-m 13 mar (Matti Åhlund). 1 ad hane Stora Porsholmen-Långholmen, Torslanda, H-n 31 maj-22 jun (Gösta Olofsson m fl).

Sjöorre *Melanitta nigra* 6-8

37 rapporter om totalt 1588 sjöorrar har kommit in gällande sommaren 2003, en siffra som är betydligt lägre än 2002 års notering. Här presenteras de två sommarobservationer som rör störst antal individer:

194 ex Valnäs, Nord-Koster, S-ad 4 jun (Svante Söderholm). 211 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 13 jun (Mikael Molin).

Svärta *Melanitta fusca* 6-8

Sommaren 2003 gav 15 rapporter om totalt 54 individer, i första hand rör det sig om enstaka fåglar på sydsträck i yttersta havsbandet. Två rapporter skiljer sig från de övriga och handlar säkert om samma par – de är från samma datum och de två lokalerna ligger nära varandra. Enligt Håkan Aronsson hade honan i paret en vingskada.

1 par Vinterholmen, Hakefjorden, T-n 8 jun (Ingemar och Matti Åhlund). 1 par Ramsön, S-nd 8 jun (Håkan Aronsson).

Knipa *Bucephala clangula* anm.värt

Den överlägset största flocken under året är de 1000 ex som inräknades i Kalvöfjorden, Orust den 26 januari (Thomas Liebig).

Salskrake *Mergus albellis*

148 rapporter om arten föreligger. Landskapets sista vårobservation gjordes i Torslandaviken den 4 maj, den första höstobservationen i Kalvöfjorden den 21 september – men däremellan sågs en hane i Tofta kile den 27 juni! Nedan presenteras årets största flockar som också visar de bästa lokalerna för arten.

Junifyndet: 1 hane i eklipsdräkt Tofta kile, K-v 27 jun (Peter Hvass). Största flockarna: 30 ex Kalvöfjorden, O-t 26 jan (Thomas Liebig). 14 ex Runntången, Valla, T-n 5 mar (Thomas Liebig). 87 ex Torslandaviken, H-n 29 jan (Christer Fält). 85 ex Torslandaviken, H-n 28 dec (Uno Unger).

Storskrake *Mergus merganser* 6-8

Sju häckningar av storskrake rapporteras från Bohuslän under 2003:

1 häckning Orrevikskilen, S-ad 17 maj (Martin Kvarnbäck). En ruvande hona Hällan, Kragenäs, T-m 1 juni (Leif Johnsson). 1 hona med 7 pull Holma, Brastad, L-l 7 jul (Ingemar och Matti Åhlund). 1 hona med en pull Restenäs ö, U-a 6 jul (Ingemar och Matti Åhlund). 1 hona med 7 juv Gullmarsberg, U-a 19 jul (Ingemar Åhlund). 1 hona med 12 pull Risån, U-a (Tommy Anghammar). 1 hona med 13 ungar Stockholmarna, Nordre älvs fjord, K-v 2 juni (Tommy Järås).

Bivråk *Pernis apivorus* 6-8

Inga häckningar är rapporterade, däremot ganska många sträckande bivråkar. Årets första bivråk noterades från Härmanö, Orust den 2 maj (Lasse Svensson), och dagsantalet här denna dag blev hela 140 ex sträckande mot norr. Bevakningen vid Bredfjället, Uddevalla under perioden 25 augusti-28 september gav 137 sträckande ex (Lasse Svensson). I övrigt rapporter med enstaka fåglar från hela landskapet under den aktuella tiden.

Brun glada *Milvus migrans* Rr

Två rapporter av den sällan sedda bruna gladan finns och båda är från Uddevalla kommun. Dessa observationer gör att 17 ex av arten nu har observerats i landskapet. Senast den bruna gladan visade sig var 2001 och också då i Uddevallatrakten.

1 ad Långvalsliden, Herrestad, U-a 19 apr (Jörgen Olsson). 1 ad Funneshultssjön, U-a 30 maj (Ingemar och Matti Åhlund).

Röd glada *Milvus milvus*

Årets 18 rapporter med 19 individer betyder att fyndstatusen för den röda gladan nu passerat hundrastrecket. Rapporterna gäller individerna nr 88-106 i landskapet. Årets numerär är en klar ökning av antalet rapporter och detta är inte oväntat med tanke på artens expansion norrut i bl a Halland.

Kungälv: 1 ex Bremnäs, Lycke 26 mar (gm Peter Strandvik). 1 ex Älgön, Lycke 27 mar (Tommy Järås). Lysekil: 1 ex Islandsberg, Skaftö 16 mar (Ingemar Strid). Munkedal: 1 ex Dingle 1 jun (Torbjörn Janson). Strömstad: 1 ex mot S Karholmen, Rossö 9 mar (Martin Kvarnbäck). Stenungsund: 1 ex Stora Höga 25 apr (Thomas Fransson). Sotenäs: 1 ex mot N Nordens ark 29 mar (Jan Pålsgård). 1 ex Tossene 28 aug (Sven Bergqvist). Tanum: 1 ex Gerum 16 mar (Lennart Elg). 1 ex Jore, Kville 29 mar (Gunnel Turpeinen). 1 ex Tannamskilen 30 apr (Ingemar Åhlund). 1 ex Bottna 12 sep (Lars Åke Karlgren). Uddevalla: 1 ex Holmen, Lane-Ryr 10 apr (Hans Petersson). 2 ex Holmen, Lane-Ryr 12 maj (Hans Petersson). 1 ad Smedvattnet, Herrestadsfjället 8 aug (Lars Viktorsson, Ingemar Åhlund). Hisingen: 1 ex mot N Prästgårdskilen 15 maj (Björn Dellming). 1 ex Öxnäs, Säve 17 maj (Anders Kronhamn).

Havsörn *Haliaeetus albicilla*

Som vanligt många vinterobservationer men ännu ingen översomrare. Senaste vårdatumet blev den 12 mars med 3 ex i Kalvöfjorden, Orust (Thomas Liebig),

och den tidigaste höstobservationen är från Ödsmåls kile, Kungälv den 13 oktober (Peter Hvass). Ska 2004 års fågelrapport innehålla uppgifter om att havsörnen åter finns i landskapet under häckningstid? Det blir då 100 år sedan den senaste konstaterade häckningen, och expansion sker västerut för varje år, med häckningar runt Vänern och i trakterna av Hornborgasjön.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus* 6-7

Fem häckningar har rapporterats: 1 par vardera vid Kollungeröd vatten, Orust (Bertil Berntsson), Tofta kile, Kungälv (Peter Hvass), Sotenäs (Thomas Eliasson), Ragnhildsholmen samt Svankällan, båda Hisingen. I övrigt finns flera rapporter gällande juni-juli från främst Nordre och Göta älvs dalgångar.

Blå kärrhök *Circus cyaneus* 6-7, 12-2

Årets ganska talrika vinterobservationer redovisas nedan.

Kungälv: 1 hona Kristiansborg, Lycke 12 jan (Peter Hvass). 1 ad hane Korseberget, Harestad 12 jan (Jan-Åke Noresson). 1 ad hane Tofta, Lycke 9 feb (Göran Persson). 1 ad hane Romelanda 10 dec (Anders Jannesson). Lilla Edet: 1 hane Torskog, Västerlanda 15 dec (Ingemar Strid) Tjörn: 1 2K Fjålebro, Valla 1 jan (Thomas Larsson). Uddevalla: 1 honfärgad Kyrkesjön, Lane-Ryr 19 jan (Sven Ångermärk). Hisingen: 1 ad hane Kippholmen, Björlanda 30 jan (Göran Karlsson). 1 ad hane Ingebäck, Säve 31 jan (David Lundgren). 1 ad hane Kippholmen, Björlanda 1 och 9 feb (Göran Karlsson). 1 juv Torslandaviken 8 dec (Ingegerd Bratt). Öckerö: 1 ad hane Stora Rävholmen 23 feb (Bengt Karlsson). 1 ad hona mot S Ersdalen, Hönö 31 dec (Uno Unger).

Stäpphök *Circus macrourus* Rr

Den 17 april sträckte en adult hane mot NO vid Rörö, Öckerö (David Lundgren). Arten har påträffats fem gånger tidigare i landskapet: fåglarna från de tre första fynden finns samtliga på Göteborgs Naturhistoriska Museum, och är från åren 1892 (Kristineberg, Uddevalla), 1938 (Ingebäck, Säve, Hisingen) respektive 1944 (Svankällan, Säve, Hisingen). Femtio år senare kom nästa fynd: 1 hane på Bredfjället, Uddevalla den 15 augusti 1994, följd av 1 adult hane vid Lagmansholmen, Hisingen 15 oktober 1995.

Duvhök *Accipiter gentilis* 4-6

Från ringmärkning av arten i Uddevalla rapporteras om en häckning med 2 ungar, och från Stenungsund om två häckningar med vardera 3 ungar (Thomas Liebig, Lasse Svensson). I övrigt ganska sparsamt rapporterad under häckningstiden.

Lysekil: 1 ex Fågelviken, Bro 15 maj (Ulf Backman). Orust: 1 ex Grenegård, Långelanda 22 apr (Bertil Berntsson). 1 ad Ängholmen, Kalvöfjorden 18 jun (Uno Unger). Strömstad: 1 hona

Tjärnö 12 apr (Ingemar Åhlund). 1 par Hällestrand, Skee 23 apr (Lars Åke Karlgren). 1 hona Nöddökilen 5 maj (Ingemar Åhlund). 1 hane Nord-Koster 27 maj (Ingemar Åhlund). 1 ex Svinesund, Hogdal 26 jun (Jan-Olov Johansson). Stenungsund: 1 hona Ramsön 26 maj (Håkan Aronsson). Sotenäs: 1 ex Hällingedalen, Ramsvikslandet 4 maj (Thomas Eliasson). Tanum: 1 hane Sannäsfjorden 30 apr (Ingemar Åhlund). Tjörn: 1 ex Lilla Askerön 18 jun (Anders Larsson). Uddevalla: 1 hona Bua, Skredsvik 13 apr (Berndt-Johan Lindberg). 1 hane Kyrkesjön, Lane-Ryr 26 apr (Ingemar Åhlund). 1 hane Källesjö 30 maj och 22 jun (Ingemar och Matti Åhlund). 1 hona Gullmarsberg, Skredsvik 7 jun (Nisse Henriksson). Hisingen: 1 ex mot N Lilleby, Björlanda 24 apr (Johan Svedholm).

Kungsörn *Aquila chrysaetos*

Normal förekomst. Adulta fåglar rapporteras sällan och ingen av de i år åldersbestämda kungsörnarna hade nått vuxen ålder.

Kungälv: 1 ex Flateby, Harestad 6 jan (Agne Gillholm). 1 subad Rollsbo, Ytterby 9 feb (Göran Persson). 1 subad Solberg, Romelanda 9 feb (Per-Erik Hagström). Lilla Edet: 1 subad mot N Stora Valeklinten, Hjærtum 20 mar (Lasse Svensson). Lysekil: 1 2K Brodalen, Bro 13 jan (Thomas Fransson). Orust: 1 2K Högholmen, Flatön, Morlanda 12 jan (Ingemar Strid). 1 juv Kalvöfjorden 7 dec (Nisse Henriksson). Strömstad: 1 2K Torgonö 29 jan (Martin Kvarnbäck). 1 subad Orrevikskilen 29 okt (Matti Åhlund). Tanum: 1 2K Siverbo, Lur 18 mar (Thorsten Gansing). Uddevalla: 1 2K Bua, Skredsvik 3 jan (Berndt-Johan Lindberg). 1 ex Nöthult 6 jan (gm Kenneth Johansson). 1 2K Harholmen, Dragsmark 26 jan (Ingemar Strid). 1 2K Skår, Bokenäs 17 feb (Richard Lindberg). 1 subad Södra Munkeby, Dragsmark 16 mar (Ingemar Strid). 1 subad Buddeberg, Forshälla 23 apr (Peter Backman). 1 juv Dirhuvud, Ljung 6 dec (Lasse Svensson). 1 subad mot S Bratteforsån, Ljung 6 dec (Lasse Svensson). 1 ex Resteröd 31 dec (Hans Börjesson).

Fiskgjuse *Pandion haliaetus* 6-7

Årets första fiskgjuse sågs på Orust den 25 mars (Anders Jannesson). Vid de uppsatta boplattformarna i skogsbygderna öster om Ljungskile och Stenungsund konstaterades 3 lyckade häckningar med sammanlagt 8 ungar (Thomas Liebig, Lasse Svensson). I övrigt relativt flitigt rapporterad under häckningstiden i hela landskapet.

Tornfalk *Falco tinnunculus* 6-7, 12-2

Häckningsrapporter finns från Munkedal med hela 7 par, Kungälv 4 par och Öckerö 3 par. De i Stenungsundstrakten uppsatta holkarna resulterade i 6 häckningar varav 4 lyckades. 3 av dessa kullar kunde ringmärkas och här fanns 16 ungar. I Uddevalla fanns minst 4 par under häckningstid. Fler spridda noteringar under häckningstid finns naturligtvis från övriga landskapet, men de redovisas inte här. Vinterobservationerna var av normalt antal, men liksom tidigare med en tydlig koncentration till de södra delarna av landskapet. I norr är tornfalken betydligt ovanligare som övervintrare.

Aftonfalk *Falco vespertinus* Rr

En hona sågs vid Lilla Varholmen, Torslanda, Hisingen den 19 maj (Kristoffer Nilsson). Aftonfalken har noterats med något ex varje år sedan 2001. Årets fynd blir nr 24 i landskapet.

Stenfalk *Falco columbarius* 6-7, 12-2

Utanför sträcktiderna är stenfalken mycket sparsamt förekommande i Bohuslän, varför årets noteringar är helt normala.

1 ex Bråtö, Morlanda, O-t 27 jul (Anders Jannesson). 1 ex mot S Ramsvikslandet, S-s 9 feb (Thomas Carlsson).

Lärkfalk *Falco subbutteo*

Sträckbevakningen vid Bredfjället 25 augusti-28 september gav 5 ex (Lasse Svensson). Därutöver sågs 13 ex under vår-försommar och ca 16 ex under sensommar-höst, totalt alltså ca 34 fåglar. Några av lärkfalkobsarna gäller ett par som häckade 100 m från bohusgränsen. Samtliga fynd redovisas nedan.

Kungälv: 1 ex Rundsvallen, Ytterby 27 aug (Lars Gustafsson). 1 ad Tofta 15 sep (Peter Strandvik). 1 juv Rundsvallen 20 sep (Lars Gustafsson). Munkedal: 1 ex Dingleslätten 7 maj (Teuvo Carlander). 1 ex Sannesjön 31 maj (Matti Åhlund). Orust: 1 ex mot N Härmanö 2 maj (Lasse Svensson). 1 ex str Hällevik 18 maj (Anders Jannesson). 1 ex Grindsbyvattnet 29 maj (Ingemar Åhlund). 1 ex Nösund 28 aug (Torbjörn Janson). 1 ex Hästekälla, Morlanda 7 sep (Anders Jannesson). 1 ex Härmanö 13 sep (Lasse Svensson). Sotenäs: 1 ex Grosshamn 1 maj (Lars-Åke Janzon). 1 ex Haby bukt 2 maj (Thomas Eliasson). Tanum: 1 ex Smeviken, Södra Bullaren 26 maj (Ingemar Åhlund). Uddevalla: 1 ex Lilla Källegren, Forshälla 7 jun (Ingemar Åhlund). 1 ex Bredfjället 30 jul och 1 aug (Ingemar Åhlund). 1 ex Porsen 3 aug (Lars Viktorsson). 1 ad Västerby, Forshälla 5 aug (Peter Backman). 1 ex Bråten 6 aug (Ingemar Åhlund). 2 ex Lilla Källegren, Forshälla 9 aug (Ingemar Åhlund). 1 ad Västerby Forshälla 5 sep (Peter Backman). 1 ex mot S Bredfjället 9 sep (Lasse Svensson). 2 ex mot S Bredfjället 14 sep (Lasse Svensson). 1 ex Gullmarsberg 15 sep (Nisse Henriksson). 1 ex mot S Bredfjället 20 sep (Lasse Svensson). 1 ex mot S Bredfjället 28 sep (Lasse Svensson). Hisingen: 1 2K Torslandaviken 15 maj (Magnus Unger). 1 ex mot NO Mulered, Säve 18 maj (Nils Abrahamsson). 1 juv Hökälla 14 sep (Kaj Larsson). 1 juv Torslandaviken 17 sep (Göran Gustafson). Öckerö: 1 ad mot NO Kråkudden 24 maj (Pär Lydmark). 1 ad mot N Kråkudden 26 maj (Kristoffer Nilsson). 1 juv Ersdalen Hönö 7 sep (Bengt Karlsson). 1 juv Kråkudden 22 sep (Jan-Åke Noresson).

Pilgrimsfalk *Falco peregrinus*

Från pilgrimsfalksprojektet redovisas 15 etablerade par, varav 13 gick till häckning. Utav dessa lyckades 9 par, som fick ut tillsammans 18 ungar (uppgifter från Tommy Järås).

Vinterobservationer är numera ganska vanliga och samtliga återfinns nedan.

1 ad hona Jordhammarsviken, S-nd 2 jan (Thomas Liebig). 1 ex Haby bukt, S-s 2 jan (Jan Artursson). 1 ex Lid, Tjärnö S-ad 11 jan (Matti Åhlund). 1 hane Jordhammar, S-nd 3 feb

(Thomas Liebig). 2 ex Ödsmål, S-nd 8 feb (Thomas Liebig). 1 hona Varekilsnäs, O-t 14 feb (Stefan Malm). 1 ex Kråkudden, Ö-ö 18 feb (Ingegerd Bratt). 1 ad hane Gunnesbo, Skaftö, L-l 26 feb (Stefan Oscarsson, Thorild Jonsson). 1 ad hona Kalvöfjorden O-t 14 dec (Thomas Liebig). 1 juv Hjälmsvik, Kalvöfjorden O-t 14 dec (Patrik Jansson). 1 ad Danholmen, Morlanda, O-t 20 dec (Kjell Wallin). 1 ad hane Kalvöfjorden, O-t 29 dec (Thomas Liebig). 1 ex Halsefjorden, O-t 31 dec (Bertil Berntsson).

Järpe *Bonasa bonasia*

Ingen häckning finns dokumenterad i år. Senast en sådan notering finns är från 2001. Av rapporterna genom åren framgår tydligt att järpe främst ska sökas på Bredfjället, Uddevalla eller i Tanums skogar.

Tanum: 1 ex Ranebo 14 jan (Göran Strömberg). 1 hane Ranebo, Lur 5 apr (Thomas Carlsson). 1 ex Nordängen, Mo 18 apr (Jan Smith). 1 ex Naverstad 27 sep (Fredrik Spak). 2 ex Ranebo 31 dec (Lars Kellgren). Uddevalla: 1 hane Stendammen, Bredfjället 25 mar (Lasse Svensson). 1 hane Bredfjället 20 apr (Lasse Svensson). 1 ex Stendammen, Bredfjället 26 apr (Anders Kjellsson). 1 hane Hagarna, Ljung 1 apr (Lasse Svensson). 2 ex Ramseröds naturreservat 6 apr (Patrik Jansson).

Orre *Tetrao tetrix*

Orrar på spelplatser har rapporterats sparsamt. Häckningsuppgifter finns från två platser och då i form av observerade kullar. Uppgifter finns också om 3 höstspelande orrar i november-december från Svartedalen, Stenungsund (Ingemar Strid). Endast en s k kustorre omnämns och den fanns på Härmanö, Orust (Lasse Svensson). Spel- och häckningsuppgifter presenteras här.

1-2 ex sp Lindesjön, Svartedalen, K-v 4 apr (Peter Strandvik). 4 hanar sp Stendammen, Västerlanda, L-E 11 maj (Anders Åberg). 3 hanar sp Ömossen, Hede, M-l 20 apr (Lennart Hermansson). 1 ex sp Tresticketjärn, Naverstad, T-m 3 jun (Ingemar Åhlund). En kull Blötevattnet, T-m 7 aug (Sune Westman). 5 juv Bredfjället, U-a 3 aug (Lasse Svensson).

Tjäder *Tetrao urogallus*

Tjäder på spelplatser har rapporterats endast från Bredfjället, Uddevalla men då med hela 10-12 ex.

Kungälv: 1 hane Svartedalen 4 apr (Peter Strandvik). Lilla Edet: 1 hane Västerlanda 1 maj (Tommy Järås). 1 hona Stendammen Västerlanda L-E 2003-05-11 (Anders Åberg). Stenungsund: 1 hane Kråkevatten, Jörlanda 15 jan; 1 ex Flesevatten 20 jan; 1 ex Lilla Holmevatten, Jörlanda 21 jan; 1 ex Stora Holmevatten, Jörlanda 30 jan; 1 hane Holmevatten, Spekeröd 3 dec; 1 hane Håltesjön S-nd 5 dec (samtliga Ingemar Strid). Tanum: 3 ex Mo, Kynnefjäll 18 apr (Jan Smith). 1 hona Tormoseröd, Lur 29 apr (Sune Westman). 2 honor Lur 29 apr (Beverly Arvidsson). 1 ex Flötemarksön 13 jul (Beverly Arvidsson). 1 hane Ranebo 31 dec (Lars Kellgren). Uddevalla: 10-12 ex sp Bredfjället 18 apr (Lasse Svensson). 1 hane Strykosten, Lane-Ryr 29 nov (Hans Petersson).

Rapphöna *Perdix perdix*

Samtliga årets observationer presenteras nedan.

Kungälv: 8 ex Hede, Romelanda 9 nov (Aimon Niklasson). Orust: 10 ex Båsvik, Morlanda 3 jan (Anders Jannesson). 10 par Svanvik, Morlanda 4 jan (Anders Jannesson). 1 par Vräländ, Långelanda 3 maj (Bertil Berntsson). 1 par Vallerö 20 maj (Stefan Oscarsson). 1 par Vallerö 28 maj (Stefan Oscarsson). Sotenäs: 3 ex Haby bukt 3 jan (Jan Artursson). 2 ex Haby 4 maj (Stig Pettersson). 1 ex Grosshamn 4 maj (Stig Pettersson). 1 ex Hållö 11 maj (Jan Artursson). 1 ex Malmö 12 okt (Jan Artursson). 9 ex Hällingedalen 25 okt (Thomas Eliasson). 12 ex Haby bukt 11 nov (Stig-Arne Cardevik). 10 ex Haby bukt 22 nov (Thorsten Gansing). Tanum: 3 ex Grönemad, Tanum 14 mar (Christer Elg).

Vaktel *Coturnix coturnix*

Ur rapportmaterialet kan förmodligen sammanlagt 16 spelande vaktlar urskiljas. Detta är den klart högsta siffran någonsin, en smärre invasion. I Tanum hittade Thomas Carlsson hela 9 spelande fåglar på två dagar. Ett utdrag ur materialet, med en bedömning av det högsta antal som spelat på respektive lokal, presenteras här. Ett intressant höstfynd finns också från Tjurpannan, Tanum den 12 nov (Morten Olsen). Antalet funna ex i landskapet ska med dessa siffror öka till 64.

Spelande fåglar, Kungälv: 1 ex Honeröd, Romelanda 21 jun (Stig Giaever). 1 ex Valler, Romelanda 21 jun (Stig Giaever). Tanum: 4 ex Gerum 26 jun; 1 ex Fröstorp 27 jun; 2 ex Ljungbytorp 27 jun; 1 ex Stenbacken 27 jun; 1 ex Tegneby 27 jun (samtliga Thomas Carlsson). Uddevalla: 1 ex Västerby, Forshälla 11 jun-21 jul (Peter Backman, Lars-Magnus Olovson). Hisingen: 4 ex Öxnäs, Säve 9 jul (Tina Widén m fl).

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Häckningar rapporteras från Tofta, Kungälv (Peter Strandvik) och Torslandaviken (Pär Lydmark m fl). En uppskattning av antalet hörda vattenrallar under tidig häckningssäsong ger följande kommunvisa fördelning: Strömstad 3, Tanum 1, Sotenäs 1, Uddevalla 2, Orust 6, Kungälv 7 och Hisingen 10 ex. En vinterrall noteras från Rörö, Öckerö 3 januari (Magnus Unger) och ett sent ex från Stockholmsarna, Kungälv 12 december (Gunnar Wikman).

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana*

Under 2002 noterades 4 småfläckiga i Strömstad, 1 i Tanum och 2 i Kungälv. I år är läget mera normalt, med samtliga utom ett fynd gjorda i de sydligaste delarna av landskapet. Noterbart är 4 spelande ex på Lagmansholmen, Hisingen den 10 juli, 1 spelande ex på Härmanö i slutet av maj samt ett fynd i oktober från Svankällan, Hisingen. Årssumman på 15 ex är den högsta någonsin.

Kungälv: 1 ex sp Lökebergs kile 1-2 maj (Göran Persson). 1 ex sp Honeröd, Romelanda 1 jun (Lars Davidsson). 1 ex sp Röda Grind 16 jun (Peter Strandvik). 1 ex sp Älvängen, Harestad 9 jul (Peter Strandvik, Gunnar Wikman). 1 ex Tofta kile 24 aug (Anders Åberg). Orust: 1 ex sp Härmanö 29-30 maj (Matserik Eriksson). Hisingen: 1 ex sp Hökälla 13-20 maj (Uno Unger m fl). 1 ex sp Svankällan 26 maj-12 jun (Harald Jansson m fl). 1 ex sp Lagmansholmen 26 maj

(John Thulin) och som mest 4 ex sp samma lokal 9-15 jul (Magnus Unger m fl). 2 ex sp Öxnäs, Säve 9 jul (Peter Strandvik). 1 ex Svankällan Säve 17 okt (Victor Westlund).

Kornknarr *Crex crex*

Antalet snärpande kornknarrar minskade från fjolårets 35 till 29 detta år. Noterbart är att den tidigare största enskilda lokalen, Fröland, Uddevalla endast hyste en tillfälligt spelande individ (vilket utgör nästan hela skillnaden mellan de två åren). Skälet till detta kan sökas i att större delen av Fröländs ängar användes som camping för O-ringen i slutet av juli. Den centrala delen av fälten var avsatt som skyddsområde med hänsyn till kornknarrarna, något som uppnåddes efter förhandlingar mellan lokala skådare och tävlingsledningen. Markarrendatorn hade emellertid i sin hastigt påkomna iver att sköta markerna och göra rätt för sitt EU-stöd hävdade även det fredade området. Förutsättningarna för kornknarrarna blev därmed helt förändrade och de övergav området. Den överenskommelse om skydd som uppnåtts var därmed helt meningslös.

Nedan följer en försiktig bedömning av de spelande kornknarrarnas fördelning kommunvis.

H-n	K-v	S-nd	O-t	U-a	L-E	M-l	L-l	T-m	S-ad	Totalt
4	3	1	3	5	2	1	3	6	2	29

Rörhöna *Gallinula chloropus* 5-8, 12-2

Rapporter om häckning redovisas nedan. Inga vinterobservationer detta år.

1 par Smörsundsdammen, Marstrand, K-v (Peter Strandvik). 1 par Prästtorps myr, L-l (Stig Pettersson). 1 par Torslandaviken, H-n (Magnus Unger). Observationer under häckningstid finns också från Tofta kile, K-v, Kollungeröd vatten, O-t och Fossens damm, U-a.

Sothöna *Fulica atra* H

Som mest 8 ex under försommaren i Kollungeröd vatten, Orust borde medfört någon häckning, men uppgifter saknas. Två andra häckningslokaler finns dock omnämnda.

5 ex + 11 pull Tofta kile, K-v (Peter Hvass). 1 par med 1 unge Strömsvattnet, S-ad (Stefan Karlsson).

Trana *Grus grus*

Endast 2 par med ungar finns redovisade, båda från Lur i Tanum (Bo Runesson). I övrigt ganska flitigt rapporterad på lämpliga lokaler, men tranorna är smygare och häckningarna blir svårupptäckta.

Strandskata *Haematopus ostralegus* 12-1, fe

Något fler vinterfynd detta år jämfört med 2002. En uppgift om en stor nordsträckande majflock vid Härmanö redovisas också nedan.

Vinterfynd, Öckerö kommun: 2 ex Bolleskären 1 jan (Magnus och Uno Unger). 1 ex Kråkudden 5 och 12 jan (Olof Armini resp. Uno Unger). 1 ex Röds sund, Hönö 18 jan (Christer Fält, Uno Unger). 1-4 ex Bolleskären-Kråkudden 5-27 dec (Per Björkman m fl). 1 ex Rörö 7 dec (Magnus Unger). 1-3 ex Hyppeln 8-31 dec (Uno Unger m fl). 3 ex Rörö 26 dec (Conny Palm)

I övriga Bohuslän gjordes två vinterfynd: 1 ex Grosshamn, S-s 4 dec (Jan Artursson). 1 ex Flateskär, Karingön, O-t 5 dec (Folke och Kristina Sjöberg). Vidare några ganska sena fåglar: 2 ex mot N Haby bukt, S-s 2 nov (Bernt Andersson). 1 ex Draget, Bohus-Malmön, S-s 8 nov (Stefan Oscarsson m fl). 1 ex Hålkedalskilen, S-ad 12 nov (Benno Jönsson). Mängduppgift: 115 ex i en flock mot N Härmanö 3 maj (Lasse Svensson).

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Tre-fyra vårfynd, samt ovanligt nog en långstannare i norra Bohuslän under september. De två fynden på Hisingen gäller förmodligen samma fåglar. Sammantaget något färre fynd än under 2002. Med undantag för 1997 har skärfläckan faktiskt setts varje år i landskapet ända sedan 1981.

1 ex mot N Härmanö, O-t 3 maj (Lasse Svensson). 2 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 14 maj (Kristoffer Nilsson). 2 ex Torslandaviken, H-n 17 maj (Uno Unger). 2 ex Prästgårdskilen, Björlanda, H-n 17 maj (Bengt Nilsen, Martin Spång). 1 ex Tannamskilen, T-m 3-21 sep (Sune Westman m fl). Äldre fynd: 1 ex Dynekilen, S-ad 30 apr 1979 (Hans Petersson).

Mindre strandpipare *Charadrius dubius*

Grustag, industrimark, vägbyggen – man kan tycka att mindre strandpiparen kunde valt trevligare ställen att häcka på. Ursprungligen fanns den förmodligen i sandiga och grusiga områden främst vid sjöar och vattendrag, och har med tiden börjat utnyttja liknande människoskapade biotoper. Antalet rapporterade häckande par i landskapet blev 4-5 detta år, mot normalt minst 7.

Häckningar: 1-2 par Torslandaviken, H-n (Uno Unger). 2 par Högens grustag, L-E (Lasse Svensson). 1 par Terås grustag, L-E (Lasse Svensson). Vid Torslandaviken sågs åtminstone 2-3 fåglar till under säsongen utöver häckparet ovan.

Övriga fynd (varav flera på lämpliga häcklokaler under häckningstid), Hisingen: 1 ex Oxhagen, Rödbo 4 maj (Johan Svedholm). 1 spelande ex Tingstad, Backa 12 maj (Lennart Stefan Andersson). 1 ex mot S Tagene, Säve 10 jun (Staffan Swedberg). 1 ex Stora Hästholmen 20 jul och 1 ex Björlanda kile 11 aug (David Lundgren). Kungälv: 2 ex 17-21 apr och 1 ad + 2 juv 17 jul Tofta kile (Peter Hvass). 1 ex Trankärr 29 apr (Peter Strandvik). 1-3 ex Dösebacka 4 maj-15 jun (Jan Petersson m fl). 2-4 ex Åseberget, Ytterby 25 maj-6 jul (Jan Petersson). 1-2 ex Dyröds våtmark 3 jun-7 aug (Birgit och Göte Svensson). Lilla Edet: 1 ex 21 apr och 3 ex 8 jun Maens grustag (Lasse Svensson). Lysekil: 1 ex Trälebergs kile 4 maj (Berndt-Johan Lindberg). Orust: 5 ex Svanviks kile 7 sep (Anders Jannesson). Sotenäs, Haby bukt: 4 ex 2 maj (Thomas Eliasson), 3 ex 20 jul (Bengt Carlsson), 2 ex 27 jul (Jan Artursson). Stenungsund: 2 ex Grössbyn, Ucklum 29 maj (Per Anders Ternevall). Tanum: 2 ex Långåker 10 maj (Fredrik Spak). 1 ex Galtölera 3 jun (Sune Westman). Uddevalle: 1 ex

Funneshultssjön 21 apr (Stig Giaever, Lasse Svensson). 1-2 ex Västerby, Forshälla maj-jun (Peter Backman). 2 ex Mollön 10 jun (Tommy Ek m fl). 1 dött ex Fröland 25 jun (Nisse Henriksson). 1 ad Lillesjö 12 jul och 2 juv Mollön 17 jul (Peter Johansson). Öckerö: 1 ex mot N Kråkudden 17 apr (Kristoffer Nilsson).

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* anm.värt

Ett vinterfynd gjordes vid Torslandaviken, Hisingen: 1 ex mot NV den 25 januari (Göran Gustafson).

Fjällpipare *Charadrius morinellus* Rr (ej ad)

Två ex rastade på strandängarna vid Orrevikskilen, Strömstad, den 4 maj (Martin Kvarnbäck, Hans Wikström), efter att motigt väder ställvis tvingat ned ganska stora mängder vadare längs kusten (se t ex fynduppgifterna för ljungpipare och grönben runt detta datum). Därmed har 13 fynd (omfattande totalt 18 ex) gjorts i Bohuslän sedan 1961, och detta är blott det 4:e vårfyndet. Arten är tidigare sedd under perioderna 19-21 maj och 30 juli-18 september.

Ljungpipare *Pluvialis apricaria* 6, anm.värt

Inga häckningsuppgifter detta år, men väl en del större ansamlingar och sträcksiffror:

50 ex Legene, S-s 3 maj (Thomas Eliasson). 90 ex Ödby, S-s 3 maj (Jan Artursson). 50 ex Rörvik, S-s 4 maj (Jan Artursson). 79 ex Haby bukt, S-s 4 maj (Aimon Niklasson). 160 ex mot S Härmanö, O-t 22 aug (Lasse Svensson). 109 mot S Kråkudden, Ö-ö 22 aug (Niklas Aronsson m fl).

Kustpipare *Pluvialis squatarola* vår

Vårfynd: Totalt 44 ex vid Kråkudden, Öckerö mellan 20 maj-9 jun, nästan samtliga sydsträckande; största flocken omfattade 36 ex. Därutöver sågs 8 ex mot S Härmanö, O-t 2 maj (Lasse Svensson) och 1 ex Ödsmåls kile, K-v 6 maj, 28 maj och 1 jun (Peter Strandvik, Uno Unger, Anders Åberg).

Tofsvipa *Vanellus vanellus* 12-1

Detta år tycks endast ett vinterfynd ha gjorts, att jämföra med fjolårets tre (ett i jan och två i dec).

1 ex Jordhammarsviken, S-nd 1 jan (Peter Hvass).

Kustsnäppa *Calidris canutus* vår

Vårfynd, samtliga från Öckerö: 3 ex Lammholmsviken 8 mar (Uno och Anette Unger). 1 ex mot S Kråkudden 30 mar (Magnus Unger). 1 ex mot S Kråkudden 21 maj (Jon Håkansson). Mängduppgift: 200 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 28 jul (Stefan Svanberg). Sent fynd: 1 ex Härmanö, O-t 16 nov (Lasse Svensson).

Mosnäppa, Haby bukt, Sotenäs 16 maj 2004. Foto: Peter Backman.

Sandlöpare *Calidris alba*

Varken vår- eller vinterfynd denna gång. Totalt noterades endast 36 ex, fördelade på 18 fynd, under perioden 3 augusti-3 oktober; största flocken omfattade också i år 10 ex. Kråkudden stod för 13 av fynden, Orust och Sotenäs vardera 2 och Kungälv 1. Antalet exemplar halverades alltså från fjolåret, medan antalet fynd var oförändrat.

Största flocken: 10 ex mot S Härmanö, O-t 22 aug (Lasse Svensson).

Småsnäppa *Calidris minuta* vår

Tre vårfynd har rapporterats:

1 ex Haby bukt, S-s 19 maj (Jan Artursson). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 1 jun (Anders Åberg). 4 ex Ödsmåls kile, K-v 4 jun (Peter Strandvik, Peter och Oscar Hvass).

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Under vårsträcket inräknades minst 52 ex mellan 5-29 maj, vidare minst 23 ex under perioden 13 juli-7 september. Största ansamlingen under våren var 8 ex

Tuvsnäppa, Grosshamn, Sotenäs 26 oktober 2003. Foto: Peter Backman.

(Trälebergs kile, Lysekil 18 maj), under hösten 5 ex. Tofta kile var den bästa lokalen totalt under både vår och höst. Årets vårsumma är dubbelt så hög som fjolårets, medan hösten gav ca 7 fler mosnäppor.

Tuvsnäppa *Calidris melanotos* Rr

För fjärde året i rad dök en tuvsnäppa upp i landskapet: 1 ex vid Grosshamn, Sotenäs, den 26 oktober (Peter Backman, Patrik Jansson, Jan Artursson m fl). Ett enda svenskt fynd har gjorts senare under året än det ovan, nämligen fjolårets bohusfynd från den 27 oktober! Årets fågel var extremt orädd och föreföll först vara skadad med sin hängande vänstervinge, men tycktes trots allt vara vid god vigör. Detta var landskapets femte fynd av arten.

Spovsnäppa *Calidris ferruginea* vår

Ett vårfynd detta år, det första sedan 1997: 1 2K Ödsmåls kile, K-v 26 maj (Peter Strandvik).

Skärsnäppa *Calidris maritima*

Antalet övervintrande skärsnäppor tycks vara ganska stabilt i landskapet. Arten förekommer under en större del av året än man kanske föreställer sig, vilket framgår av uppgifterna nedan.

Bohuslän utom Kråkudden-Bolleskären: Observationer finns från 2 januari-26 april och 7 aug-30 dec; totalt 104 rapporter med i snitt 19 ex per obstillfälle.

Toppnoteringar, förår: 70 ex (2 april); efterår: 257 ex (16 okt). I likhet med fjolåret gjordes ett augustifynd; nästföljande obs kom inte förrän 16 oktober.

Kråkudden-Bolleskären, Öckerö: 1-60 ex sågs 1 januari-20 maj och 9 oktober-28 december; totalt 94 rapporter med i snitt 18 ex per obstillfälle.

Toppnoteringar, förår: 60 ex (flera gånger i mars); efterår: 40 ex (flera gånger i oktober-november). Noterbart är att maxantalet under föråret var exakt detsamma på denna lokal under 2002.

Sammanlagt för hela landskapet alltså 198 rapporter, nästan 70 fler än under rekordåret 2002.

Fynddata för de största flockarna (samt augustiobsen); Segelskären, T-m: 257 ex 16 okt; 124 ex 11 nov; 165 ex 3 dec; 75 ex 30 dec (samtliga Ingemar och Matti Åhlund). Större flockar, övriga lokaler: 70 ex Låge, Skaftö, L-l 2 apr (Lasse Svensson). 100 ex Stora Drammen, S-ad 11 nov (Ingemar och Matti Åhlund). 100 ex Sör-Kråkan, Marstrand, K-v 22 nov (Peter Strandvik). 110 ex Stora Drammen, S-ad 3 dec (Ingemar och Matti Åhlund). Augustifyndet: 2 ex Bräckeskär, T-m 7 aug (Fredrik Spak).

Kärrennäppa *Calidris alpina* anm.värt

Sex vinterfynd; fyra från januari och två från december:

2 ex Kråkudden, Ö-ö 2 jan (Per Björkman). 1 ex Haby bukt, S-s 12 jan (Ville Fagerström). 4 ex Haby bukt, S-s 18 jan (Thomas Eliasson). 1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 18 jan (Johan Svedholm). 1 ex Vitlingbrottet, T-m 3 dec (Ingemar och Matti Åhlund). 1 ex Haby bukt, S-s 14 dec (Peter Backman).

Sydlig kärrennäppa *Calidris alpina schintzii*

Även detta år infann sig ett häckande par i Ödsmåls kile, K-v; ännu ett par fanns på plats utan att häcka. Dessutom ett par i Tanum under häckningstid.

1 par utav 2 häckade Ödsmåls kile, K-v (Uno Unger). 1 par Valön, Svenneby, T-m 14 maj (Thomas Carlsson).

Myrsnäppa *Calidris falcinellus*

Arten uteblev under år 2002, men i år föreligger ett vår- och två höstfynd, samtliga från de fina vadarlokalerna i Kungälv kommun:

2 ex Ödsmåls kile 26 maj (Peter Hvass). 1 ex Ödsmåls kile 17 aug (Anders Åberg). 1 ex Tofta kile 24 aug (Anders Åberg).

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtes minimus*

Detta år noterades upp till 29 ex fördelade på 21 fynd, varav 8 under föråret, att jämföra med 83 ex på 40 fynd under fjolåret. Högsta noteringen var också långt under den för 2002, 4 ex detta år mot 14. Däremot finns 2-3 decemberfynd i år, vilket motsvarades av ett enda (övervintrande) ex förra året. Inga rapporter föreligger från januari-februari.

Decemberfynd: 1 ex Hjälmsvik, O-t 3 och 8 dec (Stefan Oscarsson). 1 ex Haby bukt, S-s 28 dec (Patrik Jansson). Högsta notering: 4 ex Hjälmsvik, O-t 25 mar (Stefan Oscarsson).

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago* 12-2, fe

Inga riktigt stora ansamlingar har rapporterats. Fler fynd gjordes i december 2003 än under motsvarande tid förra året, men färre under januari-februari; ett mönster vi känner igen från föregående art.

Januari: 1 ex Flackevik, Morlanda, O-t 3 jan (Anders Jannesson). December: 6 ex Syd-Koster, S-ad 2 dec (Ingemar Åhlund). 2 ex Säljön, Mollösund, O-t 5 dec (Kjell Wallin). 1 ex Hjälmsvik, O-t och 1 ex Mollön, U-a 14 dec (Patrik Jansson). Största ansamling: 55 ex Tofta kile, K-v 13 aug (Peter Hvass).

Dubbelbeckasin *Gallinago media*

Jämfört med föregående år gjordes betydligt färre fynd av denna en gång så exklusiva beckasin. Antalet funna exemplar uppgår nu till ca 92.

Vårfynd, samtliga från Hisingen: 1 spelande ex Ragnhildsholmen 5 maj (Niklas Aronsson, Roger Eskilsson). 1 ex Oxhagen, Rödbo 6 maj (Björn Albinsson). 1 ex Torslandaviken 19 maj (Göran Bielsten, Uno Unger). 1 ex Ragnhildsholmen 22 maj (Ola Sandberg). Höstfynd: 1 ex Mollön, U-a 2-8 sep (Tommy Järås m fl). 1 ex Kärreberg, O-t 6 sep (Anders Jannesson). 1 ex Hökålla, H-n 11 sep (Johan Svedholm).

Morkulla *Scolopax rusticola* 12-1

Ett fynd under januari och fem under december: 1 ex Tjurpannan, T-m 27 jan (Lillemor Johansson). 1 ex Boxviks kile, O-t 2 dec (Anders Jannesson). 1 ex Anvik, Svartedalen, S-nd 2 dec (Ingemar Strid). 1 ex Håltesjön, Svartedalen, S-nd 5 dec (Ingemar Strid). 1 ex Frågott, Stala, O-t 8 dec (Stefan Oscarsson). 1 ex Apleröd, Ödsmål, S-nd 8 dec (Thomas Liebig).

Rödspov *Limosa limosa*

Inräknat årets fynd har ca 93 ex anträffats i landskapet. Lagg märke till septemberfyndet som gäller rasen *islandica*, närmast häckande vid Lofoten i Norge. Detta är såvitt känt det första säkra fyndet av rasen i landskapet.

1 ex Ödsmåls kile, K-v 24 apr (Peter Hvass). "Flera ex" Utby, Havstens fjord, U-a 24 apr (Sussie Carlström m fl). 1 ad Torslandaviken, H-n 25 apr (Pär Lydmark). 1 juv av rasen *islandica* Torslandaviken, H-n 11 sep (Stefan Svanberg, Uno Unger).

Myrspov *Limosa lapponica* anm.värt

Två sträcksiffror från samma dag i juli:

590 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 28 jul (Stefan Svanberg). 60 ex mot S Nord-Koster, S-ad 28 jul (Tor Ström).

Storspov *Numenius arquata* 5, H, anm.värt

Inga häckningsuppgifter föreligger. Fyra flockar med över 100 ex har rapporterats; vidare finns uppgifter om ett flertal flockar på mellan 80-100 ex, och alla dessa större mängder har setts under dagarna 21-23 april (med 22 april som toppdag).

150 ex Glose å, Torsby, K-v 21 apr (Agne Gillholm). 115 ex mot O Funneshultssjön, U-a 22 apr (Stig Giaever). 160 ex Trälebergs kile, L-l 22 apr (Ingemar Åhlund). 180 ex Utby, Havstens fjord, U-a 22 apr (Jörgen Olsson m fl).

Rödbena *Tringa totanus* H inl., 12-2

Inga vinterfynd har rapporterats under 2003. En mängduppgift:

130 ex, varav 100 mot S, Haby bukt, S-s 11 jul (Peter Backman).

Grönben *Tringa glareola* 6, H

Tre större ansamlingar:

Minst 100 ex Orrevikskilen, S-ad 4 maj (Martin Kvarnbäck). 40 ex Breviks kile, T-n 9 maj (Uno Unger). 60 ex Tofta kile, K-v 2 jul (Uno Unger).

Roskarl *Arenaria interpres*

Även detta år noterades flera intressanta obsar, bl a en i januari, tre i oktober (varav en flock på 21 och en på 9 ex), en i november och hela fem i december. Närmare fynddata återges nedan. Mycket tyder på att roskarlar åtminstone vissa år övervintrar i små antal i landskapets yttersta havsband, och återfinns då i samma miljö som (och ofta tillsammans med) ”våghalsar”, dvs skärsnäppor. Noterbart är att inga senhöst- eller vinterfynd gjordes söder om Kåringön – dessa tycks vara en nordbohuslänsk specialitet.

Bortsett från de mer udda fynden ovan observerades 29 ex mellan 17 april-17 juni (största flocken 6 ex) och 81 ex mellan 27 juli-23 september (varav en flock på 10 och en på 11 ex).

Av årets totalt 152 ex (46 fynd) – den överlägset högsta noteringen hittills – sågs 57 ex (17 fynd) vid Kråkudden, Öckerö. Den senaste obsen under vårsäsongen gjordes 17 juni på Ursholmen, Strömstad (fynddata nedan).

Januari: 1 ex Sjulsholmen, T-m 29 jan (Tommy Järås). Juni (endast det senaste fyndet): 1 ex Ursholmen, S-ad 17 jun (Björn Elmlund). Oktober: 1 ex Svartskären, Rossö, S-ad 15 okt (Sune Westman). 21 ex Ramskär, T-m och 9 ex Segelskären, T-m 16 okt (Ingemar och Matti

Åhlund). November: 1 ex Stora Drammen, S-ad 11 nov (Ingemar och Matti Åhlund). December: 1 ex mot S Små Drammarna, S-ad; 2 ex Stora Drammen, S-ad och 1 ex Ramskär, T-m 3 dec (Ingemar och Matti Åhlund). 1 ex Flateskär, Karingön, O-t 5 dec (Folke och Kristina Sjöberg). 4 ex Ramskär, T-m 30 dec (Ingemar och Matti Åhlund).

Smalnäbbad simsnäppa *Phalaropus lobatus*

Den 12 augusti födosökte 1 juv på vattnet innanför Stången, Byfjorden, Uddevalla (Jan Uddén m fl). Fågeln sågs från skolfartyget T/S Britta under en guidad båttextursion i området. Därmed har den smalnäbbade noterats fem år i rad. 79 ex har nu setts i landskapet, inräknat fyndet nedan.

Äldre fynd: 1 juv Fröland, U-a 17 aug 1975 (Ingemar Åhlund).

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus* Rr

Sju observationer (8 ex) av den bredstjärtade arten får betraktas som en rätt normal siffra. Dock kan det noteras att endast två av dessa är från Kråkudden, som annars nästan alltid har de högsta siffrorna för alla havsfågelarterna.

2 ad Västudden, Marstrandsön, K-v 4 maj (Peter Strandvik). 1 ad ljus fas Valnäs, Nord-Koster, S-ad 27 maj (Ingemar Åhlund). 1 4K+ ljus fas Valnäs, Nord-Koster, S-ad 8 jun (Svante Söderholm). 1 ad ljus fas Norrvikarna, Nord-Koster, S-ad 9 jun (Svante Söderholm). 1 ad ljus fas mot S Kråkudden, Ö-ö 20 aug (Stefan Svanberg, Christer Fält). 1 juv mot S Kråkudden, Ö-ö 22 sep (Uno och Anette Unger).

Labb *Stercorarius parasiticus* H

Häckningsuppgifter finns endast från Kungälv kommun där ett par fanns på Halloren och ett par på Sälö, Torsby (Peter Strandvik, Agne Gillholm). Nedan följer en kommunvis bedömning av det antal par som rapporterats i häckningsmiljö.

S-ad	T-m	S-s	O-t	K-v	Ö-ö
2	5	2	1	2	1

Fjällabb *Stercorarius longicaudus* Rr

Fem observationer av totalt 7 exemplar får ses som en god årssumma. Majfyndet är troligen blott det tredje som gjorts under denna månad i landskapet. De flesta obsarna görs under sensommar-tidig höst. Fjällabben har nu setts årligen, om än oftast i små antal, sedan 1994.

3 1K mot S Sote huvud, S-s 14 aug (Ingemar Åhlund, Jesper Hansson). Kråkudden, Ö-ö: 1 ad mot S 26 maj (Kristoffer Nilsson). 1 juv mot N 22 aug (Jan Lundkvist). 1 juv mot S 23 aug (Lars Eric Rahm). 1 juv mot S 23 sep (Magnus Unger).

Sotvingad mås, Stora Skår, Uddevalla 23 maj 1985. Foto: Bo Tallmark.

Storlabb *Catharacta skua*

Storlabben uppträder i allt större omfattning längs bohuskusten. Detta år förekommer dagssiffror på ända upp till 59 ex från en och samma lokal, vilket naturligtvis är rekord. Totalt har 70 rapporter inkommit. Nedan redovisas de högsta dagssiffrorna.

52 ex mot S 22 aug och 34 ex mot S 23 aug Härmanö, O-t (Lasse Svensson). 20-25 ex 26 aug och 20-25 ex 3 sep V om Koster, S-ad (Kjetil Johannessen). 21 ex mot S Sote huvud, S-s 25 sep (Ingemar Åhlund, Peter Backman m fl). Kråkudden, Ö-ö: 59 ex mot S 14 aug (Stefan Svanberg m fl). 30 ex 23 aug (Lars Eric Rahm). 27 ex mot S 23 sep (Magnus Unger). 25 ex 25 sep (Uno Unger). 20 ex mot S 1 okt (Bo Fagerström). 21 ex mot S 10 okt (Uno Unger).

Sotvingad mås *Larus atricilla* Rr

En ny sensationell art för landskapet. Observationen är från den 23 maj 1985 och har först nu kommit till rapportkommitténs kännedom. Måsen fotograferades av Bo Tallmark, Uppsala när man från Klubbans biologiska station, Fiskebäckskil provtrålade i Gullmaren utanför Stora Skår, Uddevalla. Fågeln, som var adult och i sommardräkt, följde forskningsbåten tillsammans med andra måsfåglar. Se foto ovan! När fyndet gjordes var det andra gången en sotvingad mås anträffades i Sverige. Första fyndet gjordes i Göteborgs fiskehamn den 18-20 januari 1964. Därmed finns det nu 5 fynd (6 exemplar) t o m år 2002 i Sverige. Den sotvingade måsen häckar vid Nordamerikas östkust och är en sällsynt besökare i Europa, främst då på de brittiska öarna.

Dvärgmås *Larus minutus*

112 ex har rapporterats, fördelade på 50 vår- och 56 höstobsar. Vinterrapporter finns med 3 ex i början på januari och 3 ex de allra sista dagarna i december, samtliga från Kråkudden, Öckerö.

Tärnmås *Larus sabini* Rr

Två rapporter omfattande 4 ex, samtliga från Öckerö kommun. Efter massförekomsten i september 1997 har annars endast 1 exemplar vardera noterats under 1998, 2000 och 2002. Statusen för arten är i och med årets siffra nu uppe i 99 ex.

3 juv mot S Kråkudden, Ö-ö 23 sep (Magnus Unger, Ola Sandberg m fl). 1 juv Kråkudden, Ö-ö 26 sep (Per Björkman, Lars E Andersson m fl).

Skrattmås *Larus ridibundus* H

Vi kan notera en liten ökning av skrattmåshäckningarna under de senare åren. Kring milleniumskiftet inrapporterades endast enstaka häckningar men nu tenderar de tydligt att bli fler.

Häckningar: 25 par Gräsholmarna, Torsby, K-v (Agne Gillholm) . 20 par Lavön, Morlanda, O-t (Anders Jannesson). 38 par Gullnåsholmen, Tjärnö, S-ad (Stefan Karlsson). 60 par Stora Måskär, Resö, T-m (Ingemar och Matti Åhlund). 25 par Furholmarna, Tjärnö, S-ad (Ingemar och Matti Åhlund). 5 par Ramsön, S-nd (Håkan Aronsson). Större ansamling: 450 2K-fåglar Galtölera, T-m 22 maj (Ingemar Åhlund).

Fiskmås *Larus canus* anm.värt

Även detta år rapporteras minst 500 häckande på Ramsön, Stenungsund av Håkan Aronsson, som på ön också noterat ett ringmärkt exemplar märkt i Larvik, Norge 20 juni 1982. Vid fyndtillfället var denna fiskmås alltså minst 21 år gammal.

Gråtrut *Larus argentatus* anm.värt

Minst 700 ex Ängholmen, Rönnäng, T-n 16 feb (Thomas Liebig).

Silltrut *Larus fuscus* anm.värt

Ett sent ex rapporteras från en av våra kvarvarande fiskehamnar:

1 1K Kungshamn, S-s 6 dec (Peter Backman).

Vitvingad trut *Larus glaucoides* Rr

Arten har inte varit med i fågelrapporten sedan 1999. Årets rapport avser en observation från den 21 maj 1986, då 1 2K vitvingad trut observerades och fotograferades utanför Stora Skår, Uddevalla av Bo Tallmark. Fyndet gjordes

Vitvingad trut (2K), Stora Skår, Uddevalla 21 maj 1986. Foto: Bo Tallmark.

under samma förhållanden – och nästan på dagen ett år senare – som den sotvingade måsen: den följde tillsammans med andra måsfåglar Klubbans forskningsbåt under provtrålning i Gullmaren. I och med detta så är statusen för arten ändrad till 26 ex, och årssumman för 1986 höjs till 2 ex.

För övrigt är fynd i senare delen av maj extremt ovanliga: det ovan var landets första någonsin under sista majdekaden, varefter ett enda fynd under denna period tillkommit fram t o m 2002.

Vittrut *Larus hyperboreus*

Två rapporterade vittrutar omnämns från Ramsviklandet och Lysekil. Det är möjligt att observationerna gäller samma ex som valde hamnen i Lysekil som favorittillhåll efter att ha gästade kusten norrut tidigare. Vittruten är nämligen numera inte alltid årviss och endast enstaka exemplar rapporteras.

1 2K Haby bukt, Ramsviklandet, S-s 12 jan (Ville Fagerström). 1 2K Södra hamnen, L-l 16 feb-22 mar (Anders Fransson m fl).

Tretåig mås *Rissa tridactyla* anm.värt

Tre höga sträcksiffror från Öckerö kommun:

1400 ex mot S Rörö 7 nov (Per Björkman). 1000-1500 ex mot S Kråkudden 14 dec (Uno Unger). 2000 ex mot S Kråkudden 27 dec (Magnus Unger).

Skräntärna *Sterna caspia*

Ett fynd är en normal årsförekomst. Status 50 ex.

1 ad mot S Marstrandsön, K-v 15 jun (Peter Strandvik).

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis*

Observationer av kentsk tärna har ökat kraftigt ökat under de senaste åren, och hela 265 ex i år är rekord. Fynden kommer nästan uteslutande från Hisingen och Öckerö; norr därom har endast 16 ex rapporterats. Högsta antal inräknades vid Kråkudden, Öckerö den 22 augusti med 34 sträckande ex (Niklas Aronsson).

Fisktärna *Sterna hirundo* anm.värt

Flera oktoberfynd samt en 2K-fågel har rapporterats:

1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 3 okt (Per Björkman). 10 ex Pinan, Hönö, Ö-ö 3 okt (Olof Armini). 1 ex Ramsön, S-nd 4 och 12 okt (Håkan Aronsson). 1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 11 okt (Björn Dellming). 1 ex Fotö, Ö-ö 12 okt (Per Arne Lindgren). 2K-fåglar: 1 subad Torslandaviken, H-n 9 jun (Magnus Unger, Stefan Svanberg).

Silvertärna *Sterna paradisaea* 6-7

Fynd under häckningstid redovisas nedan. Endast en av rapporterna anger emellertid att arten häckar. Övriga observationer under tidsperioden avser sträckande fåglar och dessa utgör tillsammans 64 exemplar. En 2K-fågel finns också bland rapporterna, och den återfinns också nedan.

Silvertärna, Furholmarna, Tjärnö, Strömstad 5 juli 2004. Foto: Matti Åhlund.

Strömstad: 2 ex Öuddarna, Nord-Koster 4 jun (Ingemar Åhlund). 3 ex Lidleran, Tjärnö 21 jun (Matti Åhlund). Minst 4 par Furholmarna, Tjärnö 26-30 jun (Ingemar och Matti Åhlund). Tanum: 3-4 par häckande Lindön 25 jun (Fredrik Spak). 2 ex Stora Gluppan 27 jun (Ingemar och Matti Åhlund). Minst 8 ex Stora Måskär, Resö 27 jun (Ingemar och Matti Åhlund). 1 ex Galtölera 16 jul (Ingemar Åhlund). 2K-fåglar: 1 2K mot SO Kråkudden, Ö-ö 24 maj (Pär Lydmark, Johan Svedholm).

Småtärna *Sterna albifrons*

Arten är inte årsviss i Bohuslän. Årets två individer gör att statusen för arten nu är 41 ex.

1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 19 jun (Peter Sylvé). 1 ex Kärreberg, Kalvöfjorden, O-t 5 sep (Anders Jannesson).

Svarttärna *Chlidonias niger*

Liknar småtärnan beträffande förekomst. Status för svarttärna nu 71 ex.

1 ex Kråkudden, Ö-ö 21 maj (Jon Håkansson). 2 ad mot S Valnäs, Nord-Koster, S-ad 4 jun (Svante Söderholm). 1 ex mot S Kråkudden, Ö-ö 19 jun (Jan-Åke Noresson).

Sillgrissla *Uria aalge* anm.värt

Uppgifter som tyder på häckning:

1 par Bonden, L-l 28 maj (Kjell Wallin). 1 juv Dammholmen, Skaftö L-l 8 aug (Stefan Oscarsson). 1 juv Buröarna, Kungshamn, S-s 8 aug (Jan Artursson).

Spetsbergssillgrissla, Segelskären, Tanum 3 december 2003. Foto: Matti Åhlund

Spetsbergssillgrissla *Uria lomvia* Rr

På ett nästan spegelblankt hav upptäcktes en spetsbergssillgrissla strax norr om Segelskären, Tanum den 3 december (Matti och Ingemar Åhlund). Fågeln var mycket orädd och kunde efter vissa svårigheter (den ”snorklade” nästan varje gång ett kort togs) fotograferas. Detta var det 11:e fyndet (12 ex) i landskapet. Det är väl troligt att spetsbergssillgrisslan förekommer utmed kusten betydligt

oftare än vad dessa siffror anger, men bestämningssvårigheter och ett havsbundet liv medför få säkerställda och godkända observationer.

Landskapets fynd kommunvis: Strömstad 3, Tanum 3, Sotenäs 3 (4 ex), Orust 1, samt 1 utan lokalangivelse. Månadsfördelning: jan 3, feb 2, apr 1, jul 1, nov 1, dec 2, samt 1 utan månadsangivelse. Fyndår: 1874, 1875, 1893, 1925, 1981, 1987, 1993, 1996 (1 fynd av 2 ex), 2002 (2 fynd) samt 2003.

Tordmule *Alca torda* H

Två uppgifter med häckningsindicier föreligger från samma lokal.

3 par Bonden, L-l 28 maj (Kjell Wallin). 9-14 ex Bonden, L-l 1 jun (Jan och Marinus Uddén, Ingemar och Matti Åhlund).

Tobisgrissla *Cepphus grylle* H

Två redovisade häckningslokaler finns angivna. Vid Väderöarna fanns det som vanligt gott om tobisgrisslor under häckningstid, men några närmare siffror föreligger inte – rapporteringen är ofta bristfällig när det gäller denna art. Spridda noteringar under häckningstid av en eller ett par fåglar finns från ett flertal områden i skärgården.

Häckningar: Enstaka par Sälöfjorden, K-v (Agne Gillholm). 5-6 par Mitholmarna, K-v (Håkan Aronsson). Mängduppgifter: 120 ex Bonden, L-l 1 jun (Ingemar och Matti Åhlund m fl). 60 ex Rörö, Ö-ö 13 apr (Magnus Unger). 40 ex Soteskär, S-s 13 apr (Jan Artursson). 35 ex Stora Råvet, Lycke, K-v 6 jul (Peter Strandvik).

Alkekung *Alle alle*

Ett ovanligt år så till vida att antalet under vintern blev högre än under hösten. I januari-februari noterades hela 226 ex, vilket kan jämföras med höstsiffran 168 ex. Höga vinterantal kommer från Härmanö, Orust 24 januari med 44 ex mot S (Lasse Svensson), Kråkudden, Öckerö 26 januari med 32 ex mot S (Christer Fält) och från Valnäs, Nord-Koster, Strömstad 27 januari med 54 ex mot V. Höstsiffran blev alltså något mindre än tidigare, och flest noterades vid Nord-Koster den 4 november med 52 ex (Folke Bengtsson, Ingemar Åhlund). De första höstfynden noterades den 30 september.

Lunnefågel *Fratercula arctica*

Under vintern noterades ca 68 ex och under hösten 26 ex. Högsta dagssiffrorna var 8 ex mot S vid Nord-Koster 18 januari (gm Magnus Unger) och 8 ex kring Nord-Koster 29 januari (Svante Söderholm). Fyra sena vårobservationer om tillsammans 8 ex redovisas nedan, och tillsammans under året observerades då ca 102 lunnefåglar.

Lunnefågel, Ursholmen, Koster, Strömstad 30 december 2003. Foto: Matti Åhlund.

Sena vårfynd: 2 ad Stora Klåveskär, T-m 15 apr (Ingemar Åhlund m fl). 4 ad Bonden, L-l 16 apr (Thomas Liebig m fl). 1 ad mot S Vallerö, O-t 16 apr (Stefan Oscarsson). 1 ad Segelskären, T-m 23 apr (Jan Karlsson).

Skogsduva *Columba oenas* 5-7

Liksom i fjol noterades endast två häckningar och båda var från Hede i Tanum (Göran Strömberg). I övrigt rapporter från i stort sett hela landskapet under häckningstid. Några vinterobservationer, eller om de kanske ska betraktas som tidiga insträckare, redovisas nedan.

2 ex Varekilsnäs, O-t 24 jan (Thomas Liebig). 1 ex Strandbynäs, Forshälla, U-a 15 feb (Jan Uddén). 1 ex Bräcke, Torsby, K-v 24 feb (Peter Strandvik). 1 ex Enerkullen, Ytterby, K-v 25 feb (Rolf Niord). Mängduppgift: 45 ex Öxnäs, Säve, H-n 11 apr (Roger Eskilsson).

Turkduva *Streptopelia decaocto* H

I fjolårets rapport efterlystes lite mer intresse för tätortsnära fåglar när turkduvans status beskrevs. Årets material innehåller i alla fall fler rapporter och även två häckningsuppgifter: 1 par Röd, Hönö, Öckerö 12 juli (Kristoffer Nilsson) samt 1 par i färd med bobygge Dingle, Munkedal 7 maj (Stig Pettersson). Från de södra och centrala delarna av Uddevalla tätort rapporteras 8 revir (Ingemar Åhlund). Värde att notera är också den flock om 24 ex som sågs på Öckerö 8 december (John Thulin, Mats Raneström).

Berguv *Bubo bubo*

Kommun	Kända revir	Lyckade häckningar	Ungar
Strömstad	10	1	2
Tanum	13	3	5
Munkedal	3	1	2
Sotenäs	3	0	0
Lysekil	4	0	0
Uddevalla	0		
Orust	10	0	0
Stenungsund	2	1	1
Tjörn	8	1	2
Kungälv	7	1	1
Totalt	60	7	13

Åter ett ganska svagt år för berguvs reproduktion. De senaste fyra åren har Bohuslänns berguvar fött fram 8-20 ungar per år. Detta kan jämföras med toppåren 1998-1999 då 59 respektive 53 ungar noterades. Uppgifterna kommer som vanligt från Peter Strandvik, som följer upp och ringmärker landskapets berguvar. I övrigt relativt sparsamt rapporterad med tanke på den täta population som Bohuslän ändå hyser av vår största uggle.

Hökuggla *Surnia ulula*

Tredje året i rad med 1 fynd, vilket är det normala när det gäller denna art. Undantagen utgörs av de år då invasioner inträffar; mest minnesvärd är naturligtvis den som skedde hösten 1983, då minst 200 hökugglor passerade genom landskapet. Under senare delen av november det året sågs bl a en ”flock” om 12 ex på sydvästra Tjörn, vilken troligtvis sträckte över till Danmark, och totalsiffrorna i Uddevalla och Munkedal blev 42 respektive 40 ex! Ännu i början av 1984 fanns en hel del hökugglor kvar.

1 ex Hessland, Lur, T-m 26 apr (Lars Åke Karlgren).

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Från Svartedalen rapporteras om häckningar med ringmärkta ungar, bl a en kull innehållande hela 9 ex (Roland Börjesson). Övriga rapporter redovisas nedan.

Kungälv: 1 ex sp Mittevättnorna, Svartedalen 13 mar (Stefan Malm). 1 ex sp Nornäbban. Svartedalen 25 mar (Peter Strandvik). 1 ex Kareby 9 nov (Bo Ramsvik). Lysekil: 1 ex Gullmarsskogen 9-10 nov (Nisse Henriksson, Bruno Engblad). 1 ex Tuntorp, Brastad 30 dec (Mats Magnusson). Orust: 1 ex sp Kulthehamn 17 mar (Stefan Oscarsson). 1 ex Grenegård 22

nov (Bertil Berntsson). Strömstad: 1 dött ex Rossö 18 nov (Stefan Karlsson). Stenungsund: 1 ex Kolhättan 19 okt (Lennart Hermansson). 1 ex Svenshögen 28 okt (Lasse Svensson). Sotenäs: 1 ex Brådal Tossene 15 nov (Hans-Olof Johansson). Tanum: 1 ex sp Ålemyr, Naverstad 14 mar (Fredrik Spak). 1 ex Taraldstjärnet, Naverstad 3 jun (Ingemar Åhlund). 1 ex Resö 28 sep-6 okt (Henrik Lundbäck). 1 ex Hede 10-14 nov och 23 dec (Göran Strömberg). 1 ex Tanumshede mitten nov (Alfred Erixon). 1 ex Västerby nov (Göran Strömberg). Uddevalla: Som mest 2 ex sp Bredfjället 15 mar-18 apr (Lasse Svensson, Hans Börjesson). 1 juv Bredfjället 4 sep (Lasse Svensson). 1 ex Skogen, Grinneröd 5 okt (Lasse Svensson). 1 ex Bua, Skredsvik 19 okt (Berndt-Johan Lindberg). 1 ex Bredfjället 19 okt-2 nov (Lasse Svensson). 1 ex Tjöstelsröd 18-22 nov (Lasse Svensson). 1 ex Holmen, Lane-Ryr 2-29 dec (Hans Petersson).

Hornuggla *Asio otus* 4-7

Åter ett relativt bra häckningsår för hornugglan. Ur materialet kan minst 19 lokaler med ungfåglar urskiljas. En mycket tidig spelobservation finns från Strömstad:

2 ex sp Hätteback, Tjärnö, S-ad 14 feb (Annelie Lindgren).

Jorduggla *Asio flammeus*

En vinterobservation föreligger, 1 ex Nordön, Kungälv 24 jan (Peter Strandvik). De övriga observationerna redovisas nedan; bl a finns tre fynd kring månadsskiftet maj-juni.

Kungälv: 1 ex Tjurholmen 1 apr (Peter Strandvik). 1 ex Marstrandsön 19 okt (Peter Strandvik). Orust: 1 ex Vallerö 19 apr (Stefan Oscarsson, Thorild Jonsson). 1 ex Härmanö 2 maj (Lasse Svensson). Strömstad: 1 ex Valnäs, Nord-Koster 23 apr (Ingemar Åhlund). 1 ex Skärslätten 29 apr (Martin Kvarnäck). Stenungsund: 2 ex Dagholmarna 31 maj (Håkan Aronsson). Sotenäs: 1 ex Sote huvud 4 okt (Thomas Eliasson). Tjörn: 1 ex Altarholmen 16 apr (Thomas Liebig, Jerry Ericsson, Ingemar Åhlund). Uddevalla: 1 ex Utby, Havstens fjord 24 apr (Sussie Carlström). Hisingen: 1 ex Ragnhildsholmen 5 maj (Niklas Aronsson). 1 ex Ragnhildsholmen 26 maj (Tommy Järås). 1 ex Torholmen, Björlanda 2 jun (Tommy Järås). 1 ex Torslandaviken 7 okt (Per Björkman). Öckerö: 1 ex Rörö 18 apr (David Lundgren). 1 ex Kråkudden 19 apr (Magnus Unger). 1 ex Kråkudden 2 nov (Mats Axbrink).

Pärluggla *Aegolius funereus*

Sex spelande pärlugglor denna säsong. Augustiuppgiften från Uddevalla är anmärkningsvärd.

1 ex sp Mittevättnorna, Svartedalen, K-v 13 mar (Per Karlsson). 1 ex sp Kynnefjäll, M-l 24 mar (Thorsten Gansing). 1 ex sp Ranebo, T-m 9 mar (Thomas Carlsson). 1 ex sp Nygård, Lur, T-m 13 mar (Fredrik Spak). 1 ex sp Ålemyr, Naverstad, T-m 14 mar (Fredrik Spak). 1 ex sp Bulid, U-a 20 aug (Janne Dahlén). 1 ex Lilleby, Björlanda, H-n 27 feb (Tommy Järås).

Nattskär *Caprimulgus europaeus*

Fjärde året i rad med ett högt antal spelande nattskärar; ungefär 90 rapporteras från hela landskapet, vilket är den högsta siffran någonsin. Av dessa kommer

flest från Kungälv med ca 25 ex. Häckningsuppgifter föreligger mycket sällan, men i år finns en från Orust: 1 ad med 2 pull Ängö, Stala den 4 augusti (Stefan Avenfors). Nattskärran häckar givetvis regelbundet i landskapet, men direkta häckningsfynd är ovanliga.

Alpseglare *Apus melba* Rr

Den 29 april upptäckte Christer Fält en alpseglare vid Torslandaviken, Hisingen. Fågeln videofilmades och sågs bra långa stunder. Detta var endast andra fyndet i landskapet; det tidigare gjordes på Bokenäs, Uddevalla den 25 maj 1990. Ännu ett fynd finns från Torslandaviken (1 ex den 24 maj 1993), men den alpseglaren kom aldrig över på ”rätt” sida av landskapsgränsen, vilket årets fågel däremot gjorde.

Kungsfiskare *Alcedo atthis*

Under fjolåret fanns tydliga indicier på häckning i Sollumsån, Lilla Edet, och även i år finns ett par observationer under häckningstid från samma lokal. I övrigt sparsamt noterad; under 2002 förelåg långt fler fynd. Kungsfiskaren är ju känd för de svängningar som ofta förekommer i beståndets numerär, och så sent som 1997 uteblev arten helt i årsrapporten.

1 ex Uttersåker, Hjärtum, L-E 12 apr (Jerry Ericsson, Thomas Liebig, Ingemar Åhlund). 1 ex Sollum, Hjärtum, L-E 29 apr (Anders Larsson). 1 ex Sollumsån, Hjärtum, L-E 26 maj (Stefan Malm). 2 ex Jordhammarsviken, S-nd 1-3 jan (Lars Erik Norbäck, Thomas Liebig). 1 ex Mörhult, Fjällbacka, T-m 17 nov (Gunnel Turpeinen). 1 ex Skår, Gullmaren, U-a 22 okt (Leif Sjöberg). 1 ex Torslandaviken, H-n 7 sep (Lars Erik Norbäck). 1 ex Torslandaviken, H-n 25 sep (Carl Jyker). 1 ex Älvlea, Säve, H-n 4 okt (Conny Palm). Äldre fynd: 1 ex Malmö, Askum, S-s 10 dec 2002 (Åke Hedberg).

Biätare *Merops apiaster*

Två norska skådare fick i mitt i julistiltjen vid Valnäs, Nord-Koster uppleva hur en biätare rastade en kort stund, varefter de såg den sträcka ut mot norr – dvs mot Norge! Fynddata nedan. Detta var det 14:e fyndet (totalt 22-23 ex) i Bohuslän; det första gjordes i juli 1979 vid Kämpersvik, Tanum. Månadsfördelningen är april 1, maj 3, juni 7, juli 2 och augusti 1 fynd (det i Lur, Tanum 1996 gäller perioden juni-augusti, men räknas endast in i junis siffra). Fördelningen kommunvis: Hisingen 1, Lysekil 1, Strömstad 3, Tanum 3 och Uddevalla 6 fynd.

1 ex Valnäs, Nord-Koster, S-ad 9 jul (Tor Ström, Tommy Fredriksen).

Härfågel *Upupa epops*

Hela 5 fynd av härfågel under ett år är det mesta som någonsin redovisats. Individmässigt är det väl inte orimligt att fynden i Grebbestad och Kungshamn

kan gälla samma individ. Dessutom finns ännu ett gammalt fynd från Kosteröarna. Statusen för arten blir i och med detta 53 ex.

1 ex Röra, O-t 11 okt (Erik Lundholm). 1 ex Syd-Långö, S-ad 22 apr (Stefan Karlsson). 1 ex Bräcke, Ödsmål, S-nd 20 maj (Martin Brattö). 1 ex Kungshamn, S-s 26 okt (Jan Artursson). 1 ex Grebbestad, T-m 25 okt (Lennart Appelqvist). Äldre fynd: 1 ex Nord-Koster, S-ad okt 1991 (Ove Kosterberg).

Göktyta *Jynx torquilla*

En häckning konstaterades på Kynnefjäll. I övrigt rapporteras ca 50 ex, vilket är den högsta summan sedan arten togs med i rapportmallen 1991. Under det tidigare rekordåret 2001 rapporterades 3 häckningar och därutöver sammanlagt 36 ex. Årsummorna har legat över 30 ex de tre senaste åren. Detta år noterades arten under perioden 20 april-20 juli.

Häckning: 1 par Hogeröd, Mo, T-m (Jan Smith). En juv fågel sågs dessutom på Lyr, O-t 6 jul (Lennart Lyberg).

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* Rr

Äldre fynd: 1 hane Store-Väktor, Lilla Edet 27 augusti 1995 (Leif Danielsson). Detta fynd placerades av misstag i Västergötland och redovisades på detta sätt i *Fågelåret 1995*. Fyndet är granskat och godkänt av dåvarande Rrk i Södra Älvsborgs län. Antalet funna ex i Bohuslän uppgår därmed till 15.

Mindre hackspett *Dendrocopos minor*

Vår minsta hackspett anses under de senaste decennierna ha minskat kraftigt i antal. Man har såvitt känt inte urskilt några områden i landet där denna trend inte varit förhanden, men faktum är att åtminstone ett sådant finns – Bohuslän! En nyligen utförd sammanställning och analys av samtliga kända häckningar och fynd under häckningstid (*I. Åhlund, opubl.*) visar att landskapets bestånd *inte* har minskat under de senaste 20-30 åren, något som åtskilliga bohusskådare tycks ha haft på känn. Här finns inte utrymme att redovisa dessa resultat i detalj, men förhoppningsvis kommer de att kunna publiceras så småningom. En försiktig beräkning av landskapets bestånd hamnar på 180-300 par.

Under 2003 föreligger 9 häckningar, och arten rapporteras därutöver från 46 olika lokaler under häckningstid (definierad som 25 mars-7 juli); flest i Uddevalla (16) och på Orust (7). Den ökning av rapporter om mindre hackspett som skett de senaste åren håller i sig: fjolårets 187 rapporter har blivit till ca 230 under 2003. Det stora antalet observationer längs kusten under sensommar-höst antyder dessutom en invasion, vilket styrks av att Hammarö fågelstation i södra Värmland rapporterar tangerat årsbästa för arten under motsvarande period (*Björn Ehrenroth i brev*).

Tretåig hackspett, Gullmarsskogen, Lysekil 6-10 nov 2003. Foto: Magnus Unger.

Häckningar, Hisingen: 1 par Hög, Rödbo (Tommy Järås). 1 par Kippholmen, Björlanda (Tommy Järås). Orust: 1 par Hultet, Långelanda (Thomas Liebig). 1 par Grenegård, Långelanda (Bertil Berntsson). Strömstad: 1 par Rogstad, Skee (Björn Elmlund). Stenungsund: 1 par Furufjäll (Stefan Malm). 2 par Kolhättan, Ödsmål (Thomas Liebig, JanOlof Larsson). Tanum: 1 par Kragenäs (Ingemar Åhlund). Dessutom sågs 2 juv Legene, Tossene, S-s 24 jul (Thomas Eliasson).

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*

Fyra fynd gjordes under hösten, vilket antyder ett invasionsår. Hammarö fågelstation hade mycket riktigt ett bra resultat även när det gäller tretåig hackspett under september-oktober (*Björn Ehrenroth i brev*).

Den hane som i november upptäcktes i Gullmarsskogen i Lysekils kommun hackade ut en "övernattningslägenhet" i en björk, helt nära en gångväg i reservatet, och många var de skådare från när och fjärran som bekvämt och på nära håll kunde avnjuta denna i Bohuslän ovanliga syn. Det är inte känt hur länge fågeln fanns på plats.

1 hona Harestad, K-v 11 okt (Rolf Persson). 1 hona Stora Askerön, S-nd 12 okt (gm Jonas Knappe). 1 ex Galtö, T-m 1 nov (Gunnar Emanuelsson). 1 hane Gullmarsskogen, L-l 6-10 nov (Stig och Gunborg Pettersson m fl).

Trädlärka *Lullula arborea* H

Inga häckningsuppgifter detta år. Däremot har hela 57 trädlärkor rapporterats under häckningstid, flest från Uddevalla (14), Orust (12), Lilla Edet (10) och Strömstad (9). Praktiskt taget samtliga dessa observationer gäller sjungande fåglar. Årssumman innebär en fördubbling jämfört med år 2002 och är den klart högsta någonsin.

Berglärka *Eremophila alpestris*

En halvering av antalet fynd detta år jämfört med 2002. Fördelningen över året var också annorlunda: 2 vår-, 1 höst- och hela 5 decemberfynd; fjolårets var jämnt fördelade mellan vår och höst, och därutöver fanns bara 2 januarifynd. Sedan millennieskiftet tycks något ha hänt när det gäller artens förekomst i landskapet, då antalet fynd per år därefter varit betydligt högre än tidigare. Även i landet i övrigt (utanför fjällområdena) har en uppgång skett, men i det fallet är det snarare frågan om en återgång till samma nivå som i början och mitten av 1990-talet.

7 ex Torslandaviken, H-n 19 apr (Stefan Svanberg). 1 ex Rörö, Ö-ö 4 maj (Magnus Unger). 3 ex mot S Haby bukt, S-s 18 okt (Peter Backman). 3 ex Bråtö, Morlanda, O-t 4 dec (Kjell Wallin). 2 ex Kråkudden, Ö-ö 5 dec (Per Björkman). 4 ex Rörö, Ö-ö 7 dec (Magnus Unger). 8 ex Haby bukt, S-s 7 dec (Lennart Hermansson, Anders Melin). 6 ex Kråkholmen, Morlanda, O-t 9 dec (Kjell Wallin).

Backsvala *Riparia riparia* H, fe

Rapporter om kolonier finns från de fyra kommunerna Kungälv, Lilla Edet, Munkedal och Strömstad:

10-30 par Lysegården, Romelanda, K-v (Peter Strandvik, Agne Gillholm). 130 par Terås grustag, Hjærtum, L-E (Lasse Svensson). 100 par Lundens grusgrop, Stensmyr, M-l (Stig Pettersson). 20 par Svarteborgs grusgrop, M-l (Stig Pettersson). 65 par Granliden, Skee, S-ad (Ingemar och Matti Åhlund m fl). Negativa rapporter: Inga aktiva bon Dösebacka, K-v (Peter Strandvik). Inga backsvalor sedda Backa grustag, T-m (Sune Westman).

Större piplärka *Anthus richardi* Rr

Hela tre fynd detta år. Noterad för fjärde året i rad. Ramsvikslandet i Sotenäs står nu för 5 av de 13 fynd (totalt 15-16 ex) som gjorts i Bohuslän. Arten har hos oss endast påträffats under hösten, med extremdatum 16 september och 4 november, mediandatum 5 oktober. Närmaste häckplatserna finns i västra Sibirien.

1 ex Öxnäs, Säve, H-n 24-26 sep (Uno Unger m fl). 1 ex mot S Rörö, Ö-ö 5 okt (Magnus Unger). 1 ex Grosshamn, Ramsvikslandet, S-s 25 okt-2 nov (Lars Viktorsson, Peter Backman, Per Wohlin m fl).

Trädpiplärka *Anthus trivialis* anm.värt

Det höjdes kanske ett och annat ögonbryn när en trädpiplärka rapporterades redan den 31 mars från Kungälv, men faktum är att det finns fynd som är mycket tidigare än så från t ex Skåne. Och inte nog med det, år 2001 rapporterades en sjungande ”trädpip” från Bokenäs i Uddevalla den 30 mars!

Tidigt fynd: 1 ex sj Hållsungamyren, K-v 31 mar (Peter Strandvik).

Ängspiplärka *Anthus pratensis* anm.värt, fe

Antalet vinterfynd 2003 är ungefär lika många som under fjolåret. Nedan följer också två sträcksiffror samt en uppgift om en sen häckning på Nord-Koster.

Vinterfynd: 1 ex Lappesand, Hönö, Ö-ö 1 jan (Magnus Unger). 1 ex Långevik, Syd-Koster, S-ad 2 dec (Ingemar Åhlund). 3 ex Backa, Askum, S-s 7 dec (Stig-Arne Cardevik). 1 ex Mollön, U-a 14 dec (Patrik Jansson). 1 ex Rörö, Ö-ö 18 dec (Björn Dellming). 1 ex Rörö, Ö-ö 20 dec (Magnus Unger). 2 ex Rörö, Ö-ö 22 dec (David Lundgren). 3 ex Torslandaviken, H-n 28 dec (Björn Dellming). Sträcksiffror: 1000-1500 ex mot S Marstrandsön, K-v 20 sep (Peter Strandvik). 1000 ex mot S Hållö, S-s 4 okt (Jan Artursson). Sen häckning: 1 par matade boungar Nord-Koster, S-ad 29 aug (Ingemar Åhlund).

Rödstrupig pipplärka *Anthus cervinus*

Ännu ett gott år, 16 fynd (17 ex) utgör den högsta årssumman någonsin. Tre av fynden gjordes under våren. Observationen från Lilla Edet är såvitt känt den första som gjorts i bohusdelen av denna kommun.

Kungälv: 2 ex mot S Marstrandsön 6 sep (Peter Strandvik). Lilla Edet: 1 ex Hjärtum 1 okt (Benny Lorentzon). Strömstad: 1 ex Valnäs tjärne, Nord-Koster 28 aug (Ingemar Åhlund, Ann-Katrin Karlsson). 1 ex Korsnäs, Tjärnö 3 sep (Matti Åhlund). 1 ex Orrevikskilen 12 sep (Ingemar Åhlund). Stenungsund: 1 ex mot S Industriängarna 14 sep (Thomas Liebig). 1 ex mot S Industriängarna 21 sep (Thomas Liebig). Sotenäs: 1 ex Haby bukt 21 apr (Lars-Åke Janson). 1 ex Fykan, Ramsviklandet 23 sep (Patrik Jansson). Tanum: 1 ex mot S Kalvön 28 sep (Fredrik Spak). Uddevalla: 1 ex Holmen, Lane-Ryr 3 maj (Hans Petersson). 1 ex Utby ängar, Herrestad 3 sep (Ingemar Åhlund). 1 ex Mollön 8 sep (Ingemar Åhlund). Öckerö, Kråkudden: 1 ex 14 maj (Kristoffer Nilsson). 1 ex 3 okt (Olof Armini). 1 ex 4 okt (Eric och Albin Thorsson).

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta* Rr

Bohusläns första vattenpiplärka upptäcktes vid Haby bukt så sent som 18 januari 1998, varefter arten märkligt nog varit årlig. År 2003 gjordes minst 4 fynd (minst 5 ex); ”minst” därför att fler än två ex kan vara inblandade på Rörö. Ett för Bohusläns vidkommande ”borttappat” fynd från 1999 redovisas också nedan. Därmed har arten setts i landskapet vid 11 tillfällen (12 ex), samtliga under perioden 18 oktober-24 mars. Fyndens fördelning mellan kommunerna är som följer: Sotenäs 5 (samtliga vid Haby bukt), Öckerö 3, Tanum 2 och Strömstad 1.

Intressant nog kom Norges förstafynd inte förrän 5 mars 2001, då 1 ex sågs vid Larvik, Vestfold. Detta är än så länge landets enda godkända fynd, men över 30 (ännu ej godkända) ex har rapporterats sedan dess (*O.K. Björnstad i brev*).

1 ex Tjurpannan, T-m 18 okt-7 dec (Morten Olsen, Göran Strömberg m fl). 1 ex Rörö, Ö-ö 31 okt-30 dec, från 18 dec tidvis 2 ex (Magnus Unger m fl). 1 ex Haby bukt, S-s 6-31 dec (Thomas Eliasson, Lars Viktorsson m fl). Äldre fynd: 1 ex Kråkudden, Ö-ö 13 jan-13 mar 1999 (Martin Oomen, Magnus Unger, Magnus Köpman m fl).

Citronärla *Motacilla citreola* Rr

Även landskapets femte fynd av arten gäller en höstobservation av en ungfågel: 1 juv Marstrandsön, K-v 20 sep (Peter Strandvik). De tidigare fynden är från september 1995 (Uddevalla), augusti och september 2000 (Uddevalla respektive Hisingen) och september 2002 (Uddevalla). När ska vi bohuslänningar få uppleva en gammal citronärlehane i sommarträkt?

Forsärla *Motacilla cinerea* H

Av de 30 häckningar som rapporterats är 20 från Uddevalla: en biprodukt av strömstareinventeringen i denna kommun, där det verkliga antalet säkerligen ligger på 35-40 par. Därutöver 10 möjliga eller troliga häckningar runt om i landskapet, samt rapporter om obsar från åtminstone 17 andra lokaler under häckningstid. Fyra vinterfynd har rapporterats, två i januari och två i december:

1 ex Strävlidens reningsverk, S-nd 1-4 jan (Lars Erik Norbäck, Carl Jyker m fl). 1 ex Jordhammarsviken, S-nd 13 jan (Thomas Liebig). 1 ex Österröds reningsverk, T-m 1-17 dec (Göran Strömberg). 1 ex Strävlidens reningsverk, S-nd 22 dec (Thomas Liebig).

Engelsk sädesärla *Motacilla alba yarrellii*

Precis som under fjolåret gjordes tre fynd av ”yarrelliin”, som vanligt främst tidigt på våren och i havsbandet, men denna gång tre hanar istället för tre av hontyp. Rapporterar för fjärde året i följd.

1 hane Käringön, O-t 11 mar (Kristina Sjöberg). 1 hane Långåker, T-m 13 mar (Christer Elg, Fredrik Spak). 1 hane Storö, Väderöarna, T-m 20 maj (Bo Johansson m fl).

Sidensvans *Bombycilla garrulus* anm.värt

Kustobsar ger numera goda möjligheter att göra en enkel översikt av artens förekomst under året: senaste vårobsen gjordes 4 maj i Strömstad, medan första höstobsen kom i Tanum 7 okt. Endast tre flockar överstigande 100 ex har rapporterats. Största förårs- respektive höstflock är båda från Sotenäs:

400 ex Kungshamn 1 jan (Jan Artursson). 200 ex Smögen 23 okt (Ingemar Åhlund).

Strömstare *Cinclus cinclus* H

Fyra säkra och två ”osäkra” häckningar har rapporterats detta år. I Uddevalla kommun har arten inventerats under åren 1990-1993 och 1999-2002, och i snitt häckade 11 respektive 8 par under dessa perioder. Under 2003 blev resultatet endast 3 par – den lägsta siffran hittills. Detta speglar väl det mycket dåliga häckningsår som arten hade i åtminstone södra delen av landet. Antalet vinterobsar är också betydligt färre numera än under det tidiga 1990-talets ”guldår”. Orsakerna till denna minskning är inte kända, men man har framfört teorier om att de senaste åren medfört ogynnsam väderlek under vinter och tidig vår, upprepade och långa torkperioder som inverkat negativt på vattendragens insektsfauna, samt ovanligt kraftiga parasitangrepp på boungarna. (För Uddevallas del kan emellertid 3-4 par vara det normala antalet, sett över en längre tidsperiod.)

Häckningar: 1 par Älgafallet, T-m (Göran Strömberg); Uddevalla: 1 par Bratteforsån, 1 par Ekeberg, Risån och 1 par Majoreberg, Käråån (Ingemar Åhlund). Troliga eller möjliga häckningar: 1 par Torp, Örekilsälven, M-l och 1 par Munkedals bruk (Stig Pettersson, Bernt Andersson). Dessutom kan nämnas 1 juv Kynne älv, T-m 17 jun (Ingemar och Matti Åhlund) och 1 par i början av häckningssäsongen vid Mölneby, Långelanda, O-t (Stefan Oscarsson, Stefan Malm).

Järnsparv *Prunella modularis* 12-2, fe

Sex observationer gjordes under januari-februari, samt en alldeles i slutet av november; däremot inga under december. Ganska normalt antal vinterfynd, med andra ord. Karingön, den till synes pålitligaste lokalen för övervintrande järnsparvar, saknas ovanligt nog bland rapporterna denna gång.

Vinterfynd: 1 ex Skeddalen, H-n 1 jan (Martin Magnusson). 1 ex Södra hamnen, L-l 6 jan (Anders Fransson, Bernt Andersson). 1 ex Brunnsbo, H-n 10 jan (Per Björkman). 1 ex Marstrandsön, K-v 26 jan (Peter Strandvik). 1 ex Gullmarsberg, U-a 2 feb (Nisse och Lisbeth Henriksson). 1 ex Ödsmål, S-nd 9 feb (Diaj Hermansen). 1 ex Ljungs kile, U-a 29 nov (Lasse Svensson).

Näktergal *Luscinia luscinia*

En häckning konstaterades vid Flackevik, Morlanda, Orust (Bertil Berntsson), troligen den åttonde i landskapet. Antalet sjungande näktergalar detta år kan uppskattas till omkring 180, vilket är en tangering av noteringen från rekordåret 2001. Kungälv står för den högsta siffran (47 ex); här genomfördes en intensiv nattsångarinventering under 2003.

Blåhake *Luscinia svecica*

Årssumman på 13 ex är en bit under genomsnittet för de senaste sex åren. Hela 6 av dessa 13 är emellertid höstfynd. Noll rapporter från Orust känns ovant – Vallerö är ju annars närmast en institution när det gäller rastande blåhakar i maj.

Lägg märke till det tidiga datumet för blåhakehonan som ringmärktes i augusti på Industriängarna i Stenungsund.

Sotenäs: 1 hane Rörvik, Askum 6 maj (Jan Artursson). 1 hane Haby bukt 15 maj (Jan Artursson). Stenungsund: 1 1K hona ringmärkt Industriängarna 19 aug (Anders Melin). Strömstad: 1 hona Basteviken, Nord-Koster 23 maj (Folke Bengtsson). 1 ex Lid, Tjärnö 7 okt (Matti Åhlund). Tanum: 1 hane Valökilen, Svenneby 15 maj (Dag Cato). 1 hane Storö, Väderöarna 17 maj (Lennart Elg). 1 ex Tannamskilen 6 sep (Ingemar Åhlund, Lars Viktorsson). 1 ex Tjurpannan 6 sep (Jesper Hansson). Uddevalla: 1 ex Fröländ 25 aug (Curt Josefsson). Hisingen: 1 hane Ragnhildsholmen 18 maj (Kristoffer Nilsson m fl). 1 hona Lagmansholmen 7 sep (Kaj Larsson). Öckerö: 1 hane Ersdalen, Hönö 24 maj (Johan Svedholm m fl).

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochruros*

En konstaterad och en misstänkt häckning i Uddevalla kommun; därutöver har ca 13 ex rapporterats, bl a ett decemberfynd från Rörö. Sammantaget ett ganska normalt år. Industriområdena i Uddevalla har kontrollerats de senaste åren, men årets häckning (som ägde rum på en helt ny lokal) är faktiskt den första som rapporterats från kommunen på flera år.

Kungälv: 1 ad hane Mjölkekilen, Koön 31 mar (Peter Strandvik). 1 ex Rollsbo, Ytterby 29 sep (Ola Sandberg). Orust: 1 hane Härmanö 31 maj (Hans Börjesson). Sotenäs: 1 hona Rörvik, Askum 28 apr (Jan Artursson). 1 hane Tångevik, Ramsvikslandet 8 nov (Anders Fransson). Strömstad: 1 hona Prästängen 28 jun (Lars Åke Karlgren). Uddevalla: 1 par häckade vid Runnevattnet, i nordvästra delen av Lillesjöes industriområde (Thomas Magnusson, Jörgen Olsson). 1 ad hane Kasen, Uddevalla hamn 11 maj (Lars Viktorsson) och 20 maj (Kenneth Johansson). 1 ad hane Södra hamnen 23 maj (Ingemar Åhlund). 1 par Kasen, Uddevalla hamn 13 jul (Patrik Jansson). 1 juv Västerby, Forshälla 18 aug (Peter Backman). Hisingen: 1 hane Bottnen, Torslanda 17 apr (Martin Boberg). 1 ex Tingstad, Backa 1 sep (Lennart Stefan Andersson). Öckerö, Rörö: 1 honfärgad 17 apr (David Lundgren). 1 ex 7-8 nov (Per Björkman m fl). 1 ex 8 dec (Uno Unger).

Svarthakad buskskvätta *Saxicola torquata* Rr

1 adult hane av västlig ras uppehöll sig vid Valökilen, Svenneby, Tanum den 14-15 maj (Thomas Carlsson, Dag Cato, Ola Sandberg) – se foto sidan 5! Arten har därmed setts fyra år i rad; detta var det 18:e fyndet (19 ex) i Bohuslän. Denna summa inkluderar en fågel med karaktärerna hos någon av de östliga raserna *maura/stejnegeri*, vilken upptäcktes på Ramsvikslandet 13 november 1977; övriga fynd antas gälla de västliga raserna *rubicola/hibernans*. Med tanke på att artens närmast belägna häckplatser (västra Norge och sydvästra Jylland) inte är alls avlägsna och det ökande antalet fynd hos oss, så skulle en häckning i vårt landskap inte vara någon större överraskning. Bohusläns allra första svarthakade buskskvätta sågs på Hälsö i Öckerö kommun den 10 mars 1968.

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe* anm.värt

En hög siffra har rapporterats från Hisingen:

50 ex Torslanda golfbana, H-n 6 maj (Per-Erik Hagström).

Ringtrast *Turdus torquatus*

Omkring 170 ex har rapporterats detta år, vilket innebär en tangering av summan från rekordåret 2001. Fyra kommuner nådde över 15 ex: Sotenäs 73 (!), Tanum 24, Strömstad 23 och Uddevalla 16. Huvudmängden sågs under perioden 1 april-10 maj; dessutom ett mars- och 3-4 oktoberfynd, vilka redovisas nedan tillsammans med årets högsta notering.

Marsfyndet: 1 hane Käringön, O-t 11 mar (Kristina Sjöberg). Höstfynd: 1-2 ex Rörö, Ö-ö 4-5 okt (Magnus Unger). 1 ex Hällingedalen, Ramsvikslandet, S-s 11 okt (Jan Artursson). 1 ex Hönö, Ö-ö 17 okt (Magnus Unger). Högsta notering: 23 ex Fykan, Ramsvikslandet, S-s 4 maj (Jan Artursson).

Björktrast *Turdus pilaris* anm.värt

Högt antal: 3000-5000 ex Hönö, Ö-ö 1 jan (Magnus och Uno Unger).

Taltrast *Turdus philomelos* 12-2, fe

Ett vinterfynd: 1 ex Tagene, H-n 9 dec (Staffan Swedberg).

Rödvingetrast *Turdus iliacus* 5-7, fe

Detta år rapporteras 3 häckningar från Tanum och 38 sjungande fåglar från hela landskapet, varav 14 hördes i Uddevalla kommun. 8 vinterfynd (16 ex) finns från januari och 1 (4 ex) från december.

Vinterfynd, Kungälv: 2 ex Marstrandsön 1 jan (Peter Strandvik). Sotenäs: 3 ex Kungshamn 1 jan (Jan Artursson). 1 ex Kungshamn 4 jan (Jan Artursson). Strömstad: 1 ex Korsnäs, Tjärnö 10 jan (Matti Åhlund). 1 ex Lid, Tjärnö 20 jan (Matti Åhlund). Öckerö: Minst 6 ex Hönö och 1 ex Hjälvik 1 jan (Magnus och Uno Unger). 1 ex Kråkudden 18 jan (Johan Svedholm). 4 ex Röd, Hönö 8 dec (Kristoffer Nilsson).

Dubbeltrast *Turdus viscivorus* 12-2, fe

Fynd under jan-feb och dec, Hisingen: 1 ex Kippholmen 22 feb (Hans Börjesson). Kungälv: 1 ex Råckeröd, Torsby 27 jan (Peter Strandvik). 1 ex Trönnom, Torsby 16 feb (Agne Gillholm). Sotenäs: 4 ex Sotenkanalen 23 feb (Jan Artursson). Strömstad: 2 ex Hättebäck, Tjärnö 6 jan (Matti Åhlund). 1 ex Korsnäs, Tjärnö 18 feb (Matti Åhlund). Uddevalla: 1 ex Örtorp, Dragsmark 16 feb (Ingemar Strid).

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Omkring 60 svirrande gräshoppsångare blir årets slutsumma, varav ganska exakt hälften hördes på Hisingen. Med andra ord något fler än under fjolåret. Utanför Hisingen har rapporter kommit från sju kommuner, flest från Kungälv (12) och Tanum (8).

Höksångare (1K), Industriängarna, Stenungsund 25 aug 2001. Foto: Thomas Liebig.

Flodsångare *Locustella fluviatilis*

Just som vi trodde att denna mer exklusiva *Locustella* blivit årlig i Bohuslän, så började den istället dyka upp vartannat år. Å andra sidan blev det hela tre fynd under 2003, vilket tangerar rekordet från 1991. Inräknat årets obsar uppgår nu antalet fynd i landskapet till 23, omfattande lika många exemplar. Första fyndet i landskapet gjordes vid Kvillängen, Hisingen 29 maj-6 juni 1965.

1 sj Stubberöd, Ytterby, K-v 22 maj-1 jun (Jan Petersson, Kristoffer Nilsson, Conny Palm m fl). 1 sj Överby, Herrestad, U-a 1 jun (Olof Armini). 1 sj Forshälla, U-a 14-16 jun (Peter Backman, Stig Giaever m fl).

Sävsångare *Acrocephalus schoenobaenus*

52 sjungande fåglar inräknades, varav 22 i Kungälv (nattsångarinventering!) och 21 inom Hisingens bohusdel. I övrigt alltså bara smulor fördelade på fyra kommuner. Inga fynd rapporterade från Tanum eller Strömstad.

Kärrsångare *Acrocephalus palustris*

När alla förmodade dubbelrapporter räknats bort, så återstår ändå ca 340 sjungande kärrsångare! Kungälv's nattsångarinventering bidrog med fantastiska 105 och Hisingen med 49. Resterande kommuner hade i snitt 17 (rapporter föreligger denna gång från samtliga kommuner). På Industriängarna i Stenungsund ringmärktes 80 ex.

Rörsångare *Acrocephalus scirpaceus* fe, anm.värt

Slutresultatet från nattsångarinventeringen i Kungälv's kommun stannade för denna art på imponerande 101 sjungande exemplar. En tidig sjungande fågel rapporteras från Koster:

1 sj Kile, Syd-Koster, S-ad 23 apr (Ingemar Åhlund).

Höksångare *Sylvia nisoria*

Även i år en häckning vid Tjurpannan i Tanums kommun. Därutöver ännu ett par vid samma lokal, samt enstaka fynd från Sotenäs (förmodligen landskapets tidigaste någonsin), Tanum, Uddevalla (blott det andra fyndet i denna kommun), Orust och Strömstad (troligen det första septemberfyndet i Bohuslän).

1 par häckade Tjurpannan, T-m (Göran Strömberg). Övriga fynd: 1 ad hane Haby bukt, S-s 8 maj (Peter Rönnberg). 1 sj Lindö, T-m 24 maj (Sune Westman, Thomas Carlsson). 1 par Tjurpannan, T-m (ej samma som häckparet) 28 maj (Göran Strömberg, Lars Kellgren). 1 sj ad hane Djupepall, Bokenäs, U-a 30 maj (Olof Armini). 1 2K hane Kattevik, Morlanda, O-t 10 jun (Bertil Berntsson). 1 1K Basteviken, Nord-Koster, S-ad 18 sep (Svante Söderholm).

Trädgårdssångare *Sylvia borin* anm.värt

Ett ex sågs bl a äta fläderbär i en trädgård i Kapelle, Uddevalla den 20 oktober. Åtminstone ett senare fynd har gjorts i Bohuslän, nämligen ett ex i Uddevalla den 7 november 1992 – i samma trädgård! Från Göteborg föreligger för övrigt ett par novemberfynd som t o m är senare än så. Landets senaste fynd utgörs troligen av den fågel som uppehöll sig på Landsort i Sörmland 16-25 nov 2002.

Sent fynd: 1 ex Kapelle, U-a 20 okt (Ingemar Åhlund).

Svarthätta *Sylvia atricapilla* 11-3, fe

Två honor i januari och en i december; därutöver fyra novemberfynd. Med andra ord ett dåligt år när det gäller vinterfynd av arten.

Kungälv: 1 hona Norra Aröd, Solberga 25-26 jan (Bertil Hansson). 1 hona Olserödsgatan, Kungälv 20 dec (Mats Boman). Lysekil: 1 hona Lysekil 6-24 jan (Gerhart Herrman). 1 hane Sämstad 3-4 nov (Stig Pettersson). Strömstad: 1 ex Ramsö, Koster 2 nov (Matti Åhlund). Sotenäs: 1 ex Draget, Bohus-Malmön 8 nov (Sune Westman m fl) Öckerö: 1 hane+1 hona Rörö 8 nov (Magnus Unger).

Gransångare *Phylloscopus collybita* 6-8, fe

31 ex noterades under juni-augusti, vilket är 1 ex mer än under rekordåret 2002. Sotenäs i topp med 10 ex, följd av Orust med 6. Arten rapporterades under perioden 23 mars-24 november.

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapillus* Rr

En hona sågs i Sillviks naturreservat, Torslanda, Hisingen den 18 april (Per-Erik Hagström). Detta var blott det 7:e fyndet (lika många ex) i landskapet. Det första gjordes på Hamburgö i Tanum den 5 maj 1978. Övriga fynd är från Rörö, Öckerö 23 april 1983; Valön, Orust 20 maj 1987; Kåringön, Orust 3 april och 5 oktober 1994; samt Ramsvik, Sotenäs 6 april 1999. Det är som synes långt mellan observationerna i Bohuslän, trots att artens årssummor sedan länge varit kontinuerligt stigande i landet.

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Ett fynd per år är ungefär vad vi i snitt brukar få ihop i Bohuslän, så även i år. Den mindre flugsnapparen anländer först under senvår-försommar och har en ganska diskret sång, vilken lätt drunknar i den intensiva fågelkör som brukar råda i artens typiska biotop vid den tiden på året.

1 sj Gullberg, Morlanda, O-t 22 maj (Anders Jannesson).

Skäggmes *Panurus biarmicus*

Betydligt färre rapporter om arten detta år. Tofta kile i Kungälv var den enda lokalen med stadig förekomst under nästan hela året; under våren sågs här som mest 12 ad, och under eftersommaren som mest 30 juv. I övrigt rapporterades 12 ex från andra lokaler i Kungälv, 40 ex från Hisingen, 4 ex från Öckerö och 2 ex från Strömstad (nästan samtliga dessa utgörs av höstfynd).

Pungmes *Remiz pendulinus*

Vid Basteviken på Nord-Koster, Strömstad sågs 1 par den 24 maj (Folke Bengtsson). Arten rapporteras därmed för fjärde året i rad. Årets fynd är det första som gjorts i den norra delen av landskapet.

Första fyndet i Bohuslän gjordes vid Göta älv, Kungälv 28 maj-7 juni 1978.

Totalt har nu 17 fynd (ca 24 ex) gjorts, och den kommunvisa fördelningen är som följer: Kungälv 7, Hisingen 5, Uddevalla 2, samt 1 vardera från Strömstad, Orust och Öckerö. Två häckningar finns registrerade, båda från östra Hisingen, gällande åren 1996 och 1997.

Sommargylling *Oriolus oriolus*

En 2K hane sjöng vid Kärlingesund, Dragsmark, Uddevalla 7 juni (Ingemar Strid). Detta var Bohusläns 54:e fynd av arten (troligen omfattande lika många exemplar).

Nötskrika *Garrulus glandarius* anm.värt

Relativt många nötskrikor var i rörelse under september-oktober. Den överlägset största mängden rapporteras från Rödberget på Tjörn, där minst 400 skrikor flaxade söderut den 4 oktober. Dagen efter inräknades 60 ex på Hönö, då också något så ovanligt som en ”nötskrikeskrub” kunde ses över Ersdalen!

Minst 400 ex mot S Rödberget, T-n 4 okt (Bertil Berntsson). 60 ex Kråkudden, Ö-ö 5 okt (Christer Fält).

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes* H

Ingen konstaterad häckning, men väl tre fynd under häckningstid (ett från Håltå, Kungälv och två från Bredfjället, Uddevalla).

Svartkråka *Corvus corone corone* Rr

Fyra godkända fynd detta år:

1 ex Bua, Lyse, L-l 11 jun (Ingemar Åhlund). 1 ex Ödsmåls kile, K-v 27 aug och 3-4 sep (Peter Hvass, Peter Strandvik). 1 ex Havskurentippen, U-a 19 aug (Lars Viktorsson). 1 ex Hovhult, U-a 19 okt (Kenneth Johansson).

Korp *Corvus corax* anm.värt

En större ansamling rapporteras från Hisingen:

100 ex Kvillehed, Säve, H-n 12 okt (Morgan Ohlsson).

Rosenstare *Sturnus roseus* Rr

Återigen höstfynd av ungfåglar: 1 juv Torslandaviken, Hisingen 11-17 september (Stefan Svanberg m fl), och 1 juv Nordösundet, Lycke, Kungälv 24 september (Peter Hvass, Peter Strandvik). Fjärde och femte fynden i landskapet (totalt 6 ex). Endast ett av bohusfynden gäller en adult fågel (förstafyndet från år 1996). En redovisning av tidigare obsar gjordes i fjolårets *Fåglar i Bohuslän*.

Bergfink *Fringilla montifringilla* 6-7

Inga fynd rapporterade från juni-juli, men däremot ett par augustiobsar som kanske kan vara av intresse, samtliga från Nord-Koster:

1 ex 11 aug och 1 ex mot S 13 aug (Svante Söderholm). 1 ex (trol. juv) 28 aug (Ingemar Åhlund).

Gulhämpling *Serinus serinus* Rr

Första bohusfyndet på nio år: 1 ex på Stora Kärra holme, Uddevalla 7 maj (Matti och Ingemar Åhlund). Arten är mycket sparsamt förekommande i landskapet; årets fynd är troligen endast det 7:e i ordningen (totalt 11 ex). Bohusläns första gulhämplingar (2 ex) sågs vid Ljungskile, Uddevalla 18 juni 1976. Därefter gjordes 1 fynd 1985 (2 ex Sotenäs), 2 fynd 1987 (3 ex Orust respektive 1 ex Uddevalla), 1 fynd 1988 (1 ex Orust) samt 1 fynd 1994 (1 ex Hisingen). Fyndens fördelning månadsvis är april 2, maj 3, juni 1 och augusti 1.

Steglits *Carduelis carduelis*

Ca 330 ex har rapporterats under 2003, en nedgång med mer än 100 ex jämfört med fjolåret. (Toppåret 2001 sågs hela 930 ex.) Arten noterades under alla årets månader, från 1 januari till 31 december, men flertalet obsar är naturligtvis från vinterhalvåret. Fynd under häckningstid har gjorts i åtminstone sju kommuner; de som redovisas från Orust, Stenungsund, Lilla Edet, Hisingen och Kungälv verkar särskilt misstänkta. Det råder väl ingen tvekan om att arten numera häckar sparsamt och lokalt i landskapet, även om konstaterade häckningar fortfarande är mycket ovanliga.

På senare år har steglitsen som bekant börjat uppträda vid fågelmatningar i våra trädgårdar, något som avspeglas väl i årets rapportering, där minimiantalet sådana lokaler kan summeras enligt följande: Uddevalla 5, Stenungsund 3, samt Orust, Strömstad och Hisingen vardera 1. Se foto!

Gråsiska *Carduelis flammea cabaret* H

I Kungälv konstaterades två häckningar och i Strömstad en; fynddata nedan. Förekom under häckningstid i övrigt på en mängd lokaler, fördelade mellan kommunerna enligt följande: Sotenäs och Strömstad 4 vardera, Hisingen, Orust och Tanum 3 vardera, Uddevalla och Stenungsund 2 var, samt Lysekil, Tjörn och Öckerö vardera 1. På fyra av dessa lokaler sågs 6-10 ex. Obsarna under häckningstid är som vanligt mest från kustbandet, men det finns även fynd så långt in i landet som vid Källesjö, Uddevalla, nära gränsen till Västergötland. Det är sannerligen inte lätt att beräkna hur många par som häckar i Bohuslän, men man kan åtminstone lugnt utgå ifrån att flertalet *cabaret*-häckningar inte hamnar i statistiken. Dessutom varierar förmodligen antalet par en hel del mellan åren.

Konstaterade häckningar: 1 par Mjölkekilen, Koön, K-v (Peter Strandvik). 1 par Kungälv (Peter Strandvik). 1 par Röd, Syd-Koster, S-ad (Ingemar Åhlund).

Snösiska *Carduelis hornemanni* Rr

Två godkända fynd föreligger detta år, båda från februari: 1 hane Sandvik, Torslanda, Hisingen 8 februari (Per-Erik Hagström), och 1 ad hane Lysekil 18

Steglits på fågelbord, Trånget, Hisingen. Foto: David Lundgren.

februari (Gerhart Herrman). Rrk Göteborg valde detta år att publicera alla sina rapporterade snösiskor (20 ex) som ”fynd av fåglar uppvisande karaktärer för snösiska”, utan formellt godkännande eller underkännande. Med samma förfarande hos oss hade ytterligare 7 fynd (totalt 10 ex) tillkommit detta år, fördelade mellan Kungälv 3 fynd (5 ex), Lysekil 1, Strömstad 1 och Uddevalla 2. Samtliga dessa gjordes mellan 20 februari-10 mars.

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

Fyra bändelfynd omfattande tillsammans 12 ex skulle ju utgöra ett riktigt bra år för arten, om det nu inte hade varit för fjolårets fantastiska rekordnotering. Någon sorts efterdyningar till invasionsåret, får man väl anta.

2 ex Stenbacken, östra Uddevalla stad 31 jan (Lars Viktorsson). 1 hane Glöskär, Torsby, K-v 9 mar (Agne Gillholm). 8 ex Holmen, Lane-Ryr, U-a 9 okt (Hans Petersson). 1 ex Västerby, Forshälla, U-a 30 dec (Peter Backman).

Större korsnäbb *Loxia pytyopsittacus*

Tredje året i rad med tresiffrigt antal: 100 ex fördelade på 25 fynd har rapporterats. (År 2002 var det 118 ex, 2001 hela 280 ex.) Flest rapporteras från Strömstad och Kungälv, därutöver ett fåtal fynd vardera från Stenungsund,

Tanum, Uddevalla, Hisingen och Öckerö. Flest fynd gjordes i november-december och februari-mars. Två flockar omfattade mer än 10 ex, men ingen av dem är från nämnda månader (statistik kan vara lurigt!):

Minst 25 ex Sågemyrarna, Skee, S-ad 15 jun (Björn Elmlund). 12 ex Marstrandsön, K-v 30 okt (Peter Strandvik).

Rosenfink *Carpodacus erythrinus*

52 rapporterade rosenfinkar är något färre än fjolårets summa, men innebär ändå ett bra år. Flest sågs och/eller hördes sjunga i Uddevalla (12 ex), på Hisingen (10 ex), samt i Kungälv och Strömstad (minst 9 ex vardera). Resterande fåglar är fördelade mellan Tanum (4 ex), Orust och Öckerö (vardera 3 ex), samt Stenungsund och Munkedal (vardera 1 ex).

Domherre *Pyrrhula pyrrhula* anm.värt

En större decemberflock rapporteras från Uddevalla:

48 ex Bua, Skredsvik, U-a 7 dec (Berndt-Johan Lindberg).

Stenknäck *Coccothraustes coccothraustes* 5-7

Under sommaren sågs par med flygga ungar på flera ställen, fynddata för dessa återfinns nedan. I övrigt observerades stenknäckar på följande antal lokaler (på vissa upp till 4-5 par) under maj-juli: Uddevalla 7, Stenungsund 6, Orust 5, Hisingen 4, Lysekil 3, Kungälv 2, samt Sotenäs, Strömstad, Tanum och Tjörn vardera 1. Fynd under häckningstid saknas alltså bara från Lilla Edet, Munkedal och Öckerö – orsaken härtill är när det gäller de två förstnämnda kommunerna förmodligen bristen på aktiva skådare.

Stenknäckar är mycket rörliga och flyger ofta långa sträckor för att utnyttja olika födokällor, så när ungarna är flygga kan familjerna dyka upp långt från häckplatserna. Ungarna hänger för övrigt ihop med föräldrarna till långt in på hösten. Under våren är det också oftast svårt att exakt avgöra var paren hör hemma, återigen på grund av deras rörlighet (och relativa skygghet!), om man nu inte följt dem noga i deras häckningsområden. Ganska ofta förekommer löst sammanhållna små ”kolonier” av häckande stenknäckspar.

Fynd av ”familjer”, samtliga med flygga ungar: 1 ad+juv Skandiahamnen, H-n 22 jun (Uno Unger). 1 par+juv Gullmarsberg, U-a 28 jun (Nisse och Lisbeth Henriksson). 1 ad+1juv Legene, Tossene, S-s 1 aug (Thomas Eliasson). 2 par+juv Kapelle, U-a jun-jul (Ingemar och Matti Åhlund). Flera ungpullar Scanraff, Lyse, L-l 4 sep (Jan Artursson).

Lappsparv *Calcarius lapponicus*

Fjolåret bjöd på en god förekomst av arten, ca 50 ex. Årets 32 ex är i ett längre perspektiv också en ganska bra årssumma. Noterbart är att dessa 32 fåglar är fördelade på hela 31 fynd, 10 under mars-maj och 21 under september-

november, samt att nära hälften rörde sig om sträckande fåglar. Toppåret för lappsparven i landskapet var 1995 då hela 230 ex inräknades, till största delen på grund av det årets (för nordsträckande fåglar) motiga aprilväder.

Ortolansparv *Emberiza hortulana*

Noterad för femte året i rad. Fyra fynd (totalt 5 ex) får betraktas som en mycket bra siffra för denna i landskapet så sparsamt förekommande fältsparv.

1 ex Bua, Lyse, L-l 1 maj (Stig Pettersson, Gerhart Herrmann). 1 ex Gullmarsberg, U-a 6 maj (Lisbeth Henriksson). 1 ex Nord-Koster, S-ad 26 aug (Ingemar Åhlund). 2 ex Tannamskilen, T-m 10 sep (Matti Åhlund).

Sävspär *Emberiza schoeniclus* anm.värt

Ett januari- och ett decemberfynd har rapporterats:

1 ex Torslandaviken, H-n 18 jan (Magnus Rahm). 1 ex Rörö, Ö-ö 30 dec (Niklas Aronsson).

Fynd som ej godkänts för publicering

Att dessa observationer inte har publicerats beror i nästan samtliga fall på att raritetsrapport saknas. Uppgifterna nedan gäller enbart fynd som behandlas av Rrk Bohuslän.

Svarthalsad dopping 1-2 juv Kalvöfjorden, O-t 2003-08-25 t o m 09-21

Gulnäbbad lira 1 ex mot N Sote huvud, S-s 2003-06-20

Silkeshäger 1 ex Kyrkeby kile, S-nd 2003-06-05

Ljusbukig prutgås 9 ex Sote huvud, S-s 2003-04-13

Praktejder 1 hona Grosshamn, S-s 2003-12-26

Stäpphök 1 ad hane Svineviken, O-t 2003-04-22

Ängshök 1 2K hane Stora Vrem, T-m 2003-06-17

Aftonfalk 1 juv Nord-Koster, S-ad 2003-08-28

Bredstjärtad labb 2 ad Sälö fjord, K-v 2003-05-22

Fjällabb 1 1K Nord-Koster, S-ad 2003-08-22

Fjällabb 2 ad mot S Sote huvud, S-s 2003-08-23

Fjällabb 1 ad mot S Sote huvud, S-s 2003-09-19

Spetsbergsgrißla 1 ex Syd-Koster, S-ad 2003-07-07

Spetsbergsgrißla 1 ad Hamburgö, T-m 2003-08-07

Spetsbergsgrißla 1 ad Sote huvud, S-s 2003-12-27

Skatgök 1 ex Kristineberg, L-l 2003-05-12

Större piplärka 2 ex mot S Grosshamn, S-s 2003-11-02

Medelhavsstenskvätta 1 ad hane Haby bukt, S-s 2003-05-11

Busksångare 1 sj Flackevik, O-t 2003-05-28

Taigasångare 1 ex Boxhult, U-a 2003-09-26
Brandkronad kungsfågel 1 ad hane Haby bukt, S-s 2003-05-08
Svartkråka 1 ex Bovallstrand (m fl platser), S-s 2003-05-03 t o m 09-28
Svartkråka 2 ex Breviks kile, T-n 2003-06-18
Snösiska 3 ex Rollsbo, K-v 2003-02-20
Snösiska 1 2K Bua, Skredsvik, U-a 2003-02-23
Snösiska 1 ex Enerkullen, Ytterby, K-v 2003-02-25
Snösiska 1 hane Stubbarna, Rossö, S-ad 2003-02-28
Snösiska 1 hona Fågelviken, L-l 2003-03-06
Snösiska 1 ex Tjöstelsröd, U-a 2003-03-08
Snösiska 1 ex Enerkullen, Ytterby, K-v 2003-03-09
Snösiska 1 hane Laneberg, U-a 2003-03-10
Tallspurv 1 1K hona Holmen, Lane-Ryr, U-a 2003-12-20 t o m 12-21

Fynd under behandling av Raritetskommittén (Rk)

Brun årtä 1 hane Tofta kile, K-v 2003-06-15 t o m 06-27

Ringmärkning på Industriängarna i Stenungsund år 2003

Thomas Liebig

Under 2003 har ringmärkningsverksamhet på Industriängarna bedrivits i följande omfattning.

Vår

Från slutet av mars till början av maj bedrevs fångst och ringmärkning vid 17 tillfällen. Fångsten var främst inriktad på fröätande fåglar och bedrevs med hjälp av japanska slöjnet. Totalt ringmärktes 210 fåglar under våren. Grönfink var den art som kom att dominera vårfångsten med 104 nymärkta.

Under våren lades nya spångar ut. För virket, som bestod av ek och al, stod JanOlof Larsson. I de anlagda dammarna lekte både vanlig groda och åkergröda. Padda och mindre vattensalamander fanns också lekande i området. Huggorm, snok och skogsödlor förekom dessutom i området.

CES

Från maj till och med augusti bedrevs fångst vid 12 tillfällen för det svenska CES projektet. Detta var det sjunde året vi deltog i denna standardiserade fångst- och ringmärkningsverksamhet.

Trenden på fångstplatsen att sångarna är på tillbakagång förstärktes. En ny sångare har dock etablerat sig i området, nämligen gransångaren. Den art som dominerade fångsten inom CES var rödhaken.

Tornfalkar

För tornfalk kom 2003 att vara ett normalår vid Industriängarna. Två par gick till häckning, det ena i Borealis krackers fackla, det andra på en tank på Akzo. Paret i facklan var så tidigt att vi missade märkningen. Akzofalkarna fick 6 ungar.

Höstmärkning

Från den 11 juli och fram till 31 oktober bedrevs fångst vid 65 tillfällen. Totalt kom 2271 fåglar att nymärkas under hösten.

Blåmes och talgoxe blev de arter som fångades i störst antal under hösten. De båda mesarterna hade en mycket god häckningsframgång 2003. Hela 36 ringmärkta stjärtnesar är årsrekord för arten. Andra skojiga noteringar är de 4 försärlor som märktes samt årets enda blåhake, fångad och märkt redan den 19 augusti.

Enkelbeckasin och ringduva blev nya märkarter. Totalt har det till och med 2003 ringmärkts 83 olika fågelarter på Industriängarna.

Återfynd

19 fynd eller kontroller av fåglar inrapporterades 2003.

En **tornfalk** märkt som unge på Akzo Nobel den 1 juni hittades död 18 km söder om Ålborg på Jylland, Danmark den 28 september. På 119 dygn hade denna unga tornfalk förflyttat sig 172 km mot sydväst.

En **taltrast** ringmärkt den 26 augusti 2000 inrapporterades under 2003 som sannolikt skjuten i Marcheprime, Gironde, Frankrike den 29 oktober 2002. Avståndet är 1723 km mot sydväst.

En **järnsparv** märkt den 12 september 2002 flög ihjäl sig mot en fönsterruta på Stenungsön 225 dagar efter märkningen.

Två uppgifter om **rörsångare** finns för året. Den ena kontrollerades på ängarna den 24 augusti. 21 dagar tidigare hade den ringmärkts vid Välen i Västra Frölunda, 50 km söderut.

Rörsångare nummer två ringmärktes den 28 augusti och kontrollerades 10 dagar senare, 892 km mot sydväst i Ekeren, Antwerpen, Belgien.

Den **gransångare** som ringmärktes den 1 september kom att kontrolleras 19 dagar senare vid Grötevik, Halmstad. Avståndet till Grötevik är 169 km mot sydsydost.

Vid Ström på Orust dog en **blåmes** den 6 april. Blåmesen hade märkts den 5 oktober 2002.

Två ”långfynd” av **talgoxar** finns för året. En ung hane märkt den 4 oktober dödades av en katt i Helsingborg den 23 november, 234 km sydsydost om Stenungsund. Den 16 oktober kontrollerades en gammal talgoxhona som ringmärkts på Nidingen den 16 oktober 2002. 1 år och 9 dagar senare kontrollerades honan 87 km norr om Nidingen.

Sex **grönfinkar** finns bland årets återfynd och kontroller. En grönfinkshane flyger ihjäl sig mot en fönsterruta i Stenungsund den 18 januari, 80 dagar efter märkning.

Två grönfinkshonor kontrolleras i Tyskland. Den ena i Ferchland, Magdeburg, 628 km söderut, den 10 mars, 2 år och 139 dagar efter märkning. Inte långt därifrån, nämligen i Jerichow, kontrollerar samma märkare en annan individ den

Gryning på Industriängarna. Foto: Thomas Liebig.

23 oktober. Denna fågel märktes den 25 oktober 2001, 1 år och 363 dagar tidigare. Avståndet var här 621 km.

Ytterligare en sydlig kontroll inrapporteras. En hane märkt 23 mars kontrolleras i Pildammsparken i Malmö den 30 november, 287 km mot sydsydost.

I Källdal, Uddevalla kontrolleras en hane den 13 oktober. Fågeln hade ringmärkts den 2 november 2002, 345 dagar tidigare. Avståndet till Källdal är 30 km rakt norrut.

Avslutningsvis så kom en grönfinkshona märkt i Randum, Akershus, Norge den 25 september 2002 att kontrolleras den 13 oktober. Grönfinkshonan kontrollerades 180 km sydsydost om märkplatsen.

Årets roligaste fynd utgörs av den **grönsiska** som ringmärktes 21 april 2001. Fågeln, som var en hane, kontrollerades i Thetford, Norfolk, England den 9 mars, 1 år och 322 dagar senare. Thetford ligger 944 km sydväst om Stenungsund.

Två kontroller av **gråsiskor** finns. Den ena är en gammal uppgift om en gråsiska av rasen *flammea*, märkt den 13 oktober 2001 och kontrollerad 54 dagar senare i Bömyra, Rogaland, Norge. Bömyra ligger 377 km mot västnordväst.

Från tidigare vet vi att gråsiskor av rasen *cabaret* rör sig österut. En kontroll av en fågel märkt vid Lågskär, Åland, Finland den 19 oktober 2002 kontrollerades på ängarna den 28 september. Industriängarna ligger 503 km västsydväst om Lågskär.

Avslutningsvis finns det en kontroll av en sävsparvshona märkt den 19 september 2000. Denna hona kontrollerades i La Commune, Isere, Frankrike 11 januari 2002. 1 år och 114 dagar senare dyker honan upp 1483 km sydsydväst om Stenungsund.

Utåtriktad verksamhet

Många grupper av skolelever från högstadium och gymnasium har under hösten gjort studiebesök vid Industriängarna och fått ta del av verksamheten.

Under hösten läggs ringmärkningssiffror ut veckovis på Internet under adressen: <http://www.stenungsund.snf.se/fagel/index.htm>

Litteratur

Liebig, T. 1999. Sångarnas flyttning genom Stenungsund. Fåglar på Västkusten 1-99:10-17.

Liebig, T. 1999. Ringmärkning på Industriängarna i Stenungsund. Fåglar i Bohuslän 1999: 9-11.

Liebig, T. 2000. Ringmärkning på Industriängarna i Stenungsund. Fåglar i Bohuslän 2000: 16-17.

Liebig, T. 2001. Ringmärkning på Industriängarna i Stenungsund. Fåglar i Bohuslän 2001:6-8.

Liebig, T. 2002. Ringmärkning på Industriängarna i Stenungsund. Fåglar i Bohuslän 2002:4-6.

Liebig, T. 2003. Ringmärkning på Industriängarna i Stenungsund. Fåglar i Bohuslän 2003:56-58.

Pettersson, T. 1999. CES – Sverige 1999. Ringinform 22:31-37.

Pettersson, T. 2000. CES – Sverige 1999. Fågelåret 1999. Vår Fågelvärld, supplement nr 33: 29-33.

Pettersson, T. 2001. CES – Sverige 2000. Fågelåret 2000. Vår Fågelvärld, supplement nr 35: 33-38.

Pettersson, T. 2002. CES – Sverige 2001. Fågelåret 2001. Vår Fågelvärld, supplement nr 37: 31-37.

Pettersson, T. 2003. CES – Sverige 2002. Fågelåret 2002. Vår Fågelvärld, supplement nr 40: 27-33.

Antalet ringmärkta fåglar på Industriängarna i Stenungsund 2003

1	Sparvhök	1	39	Talltita	6
2	Tornfalk	6	40	Svartmes	33
3	Enkelbeckasin	1	41	Blåmes	301
4	Ringduva	2	42	Talgoxe	297
5	Gröngöling	1	43	Nötväcka	8
6	Större hackspett	4	44	Trädkrypare	3
7	Mindre hackspett	1	45	Törnskata	1
8	Ladusvala	1	46	Skata	2
9	Trädpiplärka	61	47	Stare	15
10	Ängspiplärka	132	48	Pilfink	2
11	Forsärla	4	49	Bofink	42
12	Sädesärla	1	50	Bergfink	3
13	Gärdsmyg	24	51	Grönfink	339
14	Järnsparv	153	52	Grönsiska	79
15	Rödhake	97	53	Gråsiska	137
16	Blåhake	1	54	Domherre	8
17	Rödstjärt	4	55	Gulsparv	47
18	Buskskvätta	1	56	Sävsparv	46
19	Koltrast	21			
20	Björktrast	1		ÅRSSUMMA	2581
21	Taltrast	10			
22	Gräshoppsångare	1		TOTALSUMMA	2288
23	Sävsångare	3			
24	Kärrsångare	80			
25	Rörsångare	30			
26	Härmsångare	9			
27	Ärtsångare	7			
28	Törnsångare	36			
29	Trädgårdssångare	40			
30	Svarthätta	64			
31	Grönsångare	16			
32	Gransångare	30			
33	Lövsångare	253			
34	Kungsfågel	59			
35	Grå flugsnappare	1			
36	Svartvit flugsnappare	12			
37	Stjärtmes	36			
38	Entita	8			

Fenologi: Första observationsdatum

	K-v	S-nd	T-n	O-t	L-E	U-a	M-I	L-I	S-s	T-m	S-ad
Gravand	17 feb	21 feb	10 mar	16 feb		8 mar		26 feb	8 mar	6 feb	13 mar
Bivräk	20 maj	31 maj	31 maj	2 maj		17 maj	19 maj			19 maj	
Fiskgjuse	28 mar	19 apr		25 mar	17 apr	29 mar			3 apr	30 apr	28 mar
Trana	23 mar	13 apr		22 mar		17 mar			31 mar	9 mar	5 apr
Strandskata	5 mar	12 mar	6 mar	7 mar		14 mar		10 mar	8 mar	9 mar	25 feb
St strandpipare	9 mar	10 mar	10 mar	8 mar				8 mar	9 mar	9 mar	9 mar
Tofsvipa	6 mar	8 mar	8 mar	24 feb		6 mar		26 feb		17 feb	9 mar
Kärnsnäppa	12 mar		16 mar	22 mar				14 mar		9 mar	9 mar
Enkelbeck.	14 mar		16 mar	13 mar							2 apr
Rödbena	25 mar		21 apr	2 apr		26 apr		18 apr	12 apr		
Skogssnäppa	13 mar	15 apr	18 apr	18 mar		27 mar				12 apr	17 apr
Drillsnäppa	28 apr	3 maj		13 maj		18 apr	25 apr	18 maj	28 apr	23 apr	2 maj
Silltrut	19 apr	22 feb		22 mar		24 mar			28 mar		
Fisktärna	22 apr	19 apr		16 apr		24 apr		23 apr	16 apr	17 apr	14 apr
Skogsduva	24 feb	24 feb		8 mar		10 mar		19 apr		12 mar	20 mar
Gök	8 maj	3 maj	8 maj	8 maj		15 maj			10 maj	14 maj	11 maj
Tornseglare	9 maj			14 maj		20 maj			18 maj		12 maj
Sånglärka	7 mar	8 mar	11 mar	8 mar		8 mar		9 mar		21 feb	10 mar
Backsvala	8 maj			13 maj		24 apr			1 maj	17 apr	
Ladusvala	17 apr	4 maj	30 apr	17 apr	19 apr	23 apr			30 apr	30 apr	25 apr
Hussvala	30 apr		4 maj	29 apr		23 apr		4 maj	10 maj	2 maj	
Trädpiplärka	31 mar	3 maj		25 apr					16 apr		24 apr
Ängspiplärka	9 mar		12 mar	12 mar		23 mar		14 mar	15 mar	10 mar	3 apr
Gulärka	30 apr			1 maj	11 maj	8 maj	22 maj	14 maj	21 apr	5 maj	2 maj
Forsärka	17 mar	13 apr		25 mar		15 mar	27 mar	23 mar	29 mar	8 mar	12 apr
Sädesärka	30 mar	29 mar	31 mar	31 mar		23 mar		3 apr	22 mar	16 mar	8 apr
Järnsparv	29 mar	11 mar	17 apr	12 apr		23 mar		30 mar	17 apr	28 mar	12 mar
Rödstjärt		4 maj	6 maj	2 maj		30 apr		3 maj	26 apr	1 maj	24 apr
Buskskvätta	30 apr	3 maj	30 apr	4 maj	20 apr	25 apr		4 maj	24 apr	4 maj	2 maj
Stenskvätta	4 apr	16 apr	21 apr	17 apr	21 apr	18 apr		28 apr	28 mar	15 apr	16 apr
Taltrast	28 mar	8 mar	23 mar	27 mar		23 mar		21 apr	11 mar	11 mar	12 apr
Rödvingetrast	19 mar	9 mar		23 mar		31 mar	20 apr	1 apr	23 mar	12 apr	7 apr
Dubbeltrast	3 mar	9 mar	4 okt	8 mar		9 mar	21 mar		11 mar	9 mar	15 mar
Rörsångare	5 maj	6 maj		30 apr		19 maj					23 apr
Härmsångare	9 jun	13 maj		18 maj		11 maj	15 maj	14 maj	30 maj	25 maj	14 maj
Ärtsångare	8 maj	2 maj	2 maj	18 maj		20 maj			11 maj		28 apr
Törnsångare	30 apr	4 maj	6 maj	4 maj		10 maj			4 maj		2 maj
Trädgårdsång	10 maj	13 maj		2 maj		10 maj			24 maj		12 maj
Svarthätta	19 apr	26 apr	6 maj	2 maj		19 apr		21 sep	2 maj	2 maj	28 apr
Grönsångare	7 maj	4 maj		2 maj		3 maj					
Gransångare	4 apr	15 apr	16 apr	16 apr	19 apr	14 apr	28 maj	14 apr	13 apr	15 apr	16 apr
Lövsångare	24 apr	30 apr	20 apr	17 apr		18 apr		22 apr	21 apr	23 apr	18 apr
Grå flugsnapp	1 jun	7 maj		10 maj		8 maj			3 maj	13 maj	13 maj
Svartvit flugsn	15 maj	2 maj	28 apr	22 apr		22 apr		21 apr	27 apr	23 apr	16 apr
Törnskata	11 maj			10 maj		11 maj	31 maj	17 maj	18 maj	18 maj	15 maj
Hämling	26 mar		7 apr	23 mar		1 maj			30 mar	15 apr	7 apr

Fenologi: Sista observationsdatum

	K-v	S-nd	T-n	O-t	U-a	M-l	L-l	S-s	T-m	S-ad
Gravand	27 sep	12 okt		15 okt					26 sep	
Bivråk	10 sep				28 sep					6 sep
Fiskgjuse	20 sep	20 sep		13 sep	24 sep	6 sep		13 sep	10 sep	12 sep
Trana	3 sep								6 sep	
Strandskata		28 sep		26 okt				8 nov	26 sep	12 nov
St strandpipare	8 sep		6 sep					14 sep	12 sep	24 sep
Tofsvipa	25 okt			24 nov	22 okt		28 nov			
Kärrenäppa	13 okt	5 okt	11 okt	26 okt		10 nov	5 okt	29 okt	16 okt	24 sep
Enkelbeckelsin	20 okt	2 nov		26 okt	26 okt			17 nov		
Rödbena	4 sep		6 sep	2 sep					25 sep	5 sep
Skogssnäppa	10 sep	17 aug		7 sep	17 aug				8 aug	
Drillsnäppa				13 sep	4 sep			21 aug	8 aug	
Silltrut	21 sep							31 okt	16 okt	20 sep
Fisktärna	22 sep	12 okt		24 sep		2 sep		6 sep	23 sep	26 sep
Skogsduva	19 okt		4 okt	5 okt	5 okt					
Gök									13 sep	
Tornseglare	4 sep			7 sep	4 sep				7 sep	31 aug
Sånglärka								9 mar	5 okt	
Backsvala				13 sep	3 sep					
Ladusvala	27 sep	28 okt			1 okt		21 sep	4 okt	11 okt	4 okt
Hussvala		13 sep			20 sep		16 sep			
Trädpiplärka		24 aug		13 okt						
Ängspiplärka								22 nov		4 nov
Gulärta	27 aug			30 aug	8 sep			14 sep		13 sep
Forsärta	12 okt	11 okt		8 okt	21 okt		2 okt			
Sädesärta	27 okt	5 okt		26 okt	2 nov		2 okt	21 sep	26 okt	2 nov
Järnsparv					10 nov			6 nov	30 sep	
Rödstjört		21 sep		5 okt				4 okt		24 sep
Buskskvätta		16 sep		30 aug	14 sep			30 aug		24 sep
Stenskvätta	27 sep	5 okt			7 sep			5 nov	28 sep	20 sep
Taltrast		18 okt	4 okt	26 okt	12 okt		28 sep	12 okt		29 sep
Rödvingetrast	2 nov							2 nov	16 okt	
Dubbeltrast	3 nov			19 okt	26 nov				2 nov	10 nov
Rörsångare	30 sep	28 sep		24 aug						2 sep
Härmsångare		1 sep								
Ärtsångare				7 sep						9 sep
Törnsångare		20 sep		13 sep				26 aug		
Trädgårdsångare		19 sep			20 okt					
Svarthätta		4 okt		13 sep	16 okt			18 okt		
Grönsångare										
Gransångare	27 sep	13 okt		2 okt	15 okt		2 okt	19 okt	24 sep	8 okt
Lövsångare		21 sep		27 sep						24 sep
Grå flugsnappare				13 sep	7 sep					
Svartvit flugsnapp										26 aug
Törnskata				3 sep				26 aug		
Hämpling	27 sep			2 okt				17 nov		20 sep

Rapportmall för Bohuslän 2004

Följande skall rapporteras:

alla	Samtliga observationer
H	Häckning, även trolig. Ange om möjligt häckningsindicier
Hi	Inlandshäckning
Rr	Raritetsrapport krävs
1-12	jan-dec
x	Fynd ej normalt i tid eller rum, ovanligt stora antal
fe	Fenologi: första och sista normala fynddatum
Dessutom:	Ej angivna arter: med raritetsrapport "Parkrymlingar, hybrider. Annat du bedömer vara intressant

knölsvan	x	klykstjärtad stormsvala	alla	morkulla	12-2
mindre sångsvan	alla	havssula	alla	rödspov	alla
sångsvan	H	storskarv	H	myrspov	x
sådgås	alla	toppskarv	alla	småspov	x
spetsbergsgås	alla	rördrom	alla	storspov	H,5
bläsgås	alla	gråhäger	H	svartsnäppa	x
grågås	12-1,H	svart stork	alla	rödbena	Hi,12-2,fe
kanadagås	x	vit stork	alla	gluttsnäppa	x
vitkindad gås	alla	bivråk	6-8,fe	skogssnäppa	fe
prutgås	alla	röd glada	alla	grönben	H,6
rostand	alla	havsrör	alla	drillsnäppa	fe
gravand	12-1 fe	brun kärrhök	6-7	roskarl	alla
bläsand	6-7,12-2	blå kärrhök	6-7,12-2	smalnäbbad simsnäppa	alla
snatterand	alla	ängshök	R(ejadha)	kustlabb	6-7
kricka	6-7,12-2	duvhök	4-6	storlabb	alla
gräsand	x	sparvhök	x	dvärgmå	alla
stjärtand	6-7,12-2	ormvråk	x	skratmå	H
årta	alla	fjällvråk	x	fiskmå	x
skedand	alla	kungsör	alla	silltrut	fe
brunand	6-7,12-2	fiskgjuse	6-7 fe	gråtrut	x
vigg	5-6	tornfalk	6-7,12-2	vittrut	alla
bergand	alla	stenfalk	6-7,12-2	havstrut	x
ejder	x	lärkfalk	alla	tretåig må	H
praktejder	Rejadha	pilgrimsfalk	alla	skrântärna	alla
alförrädare	Rejadha	vattenrall	alla	kentsk tärna	alla
alfågel	x	småfläckig sumphöna	alla	fisktärna	fe
sjöorre	6-8	kornknarr	alla	silvertärna	6-7
svärta	6-8	rörhöna	5-8,12-2	småtärna	alla
knipa	x	sothöna	5-8	svarttärna	alla
salskrake	alla	trana	6-7 fe	vitvingad tärna	Rr(ejad som.dr)
småskrake	x	strandskata	12-1 fe	sillgrissla	H
storskrake	6-8	skärfläcka	alla	tordmule	H
järpe	alla	mindre strandpipare	alla	tobisgrissla	H
orre	alla	större strandpipare	Hi fe	alkekung	alla
tjäder	alla	fjällpipare	R(ejad)	lunnefågel	alla
rapphöna	4-7	ljungpipare	6	tamduva	x
vaktel	alla	kustpipare	vår	skogsduva	5-7 fe
fasan	x	tofsvipa	12-1 fe	ringduva	x
smålom	6-7	kustsnäppa	vår	turkduva	H
storlom	6-7	sandlöpare	alla	turturduva	alla
svartnäbbad islom	alla	småsnäppa	vår	gök	fe
vitnäbbad islom	alla	mosnäppa	alla	tornuggla	alla
smådopping	4-7,12-2	spovsnäppa	vår	berguv	alla

skäggdopping	6-7,12-2	skärnsnäppa	alla	fjälluggla	alla
gråhakedopping	alla	kärnsnäppa	H,12-2, fe	hökuggla	alla
svarthakedopping	alla	myrnsnäppa	alla	sparvuggla	alla
svarthalsad dopping	Rr(ejadS)	brushane	H	kattuggla	x
stormfågel	alla	dvärgbeckasin	alla	hornuggla	4-7
grå lira	alla	enkelbeckasin	12-2,fe	jorduggla	alla
mindre lira	alla	dubbelbeckasin	alla		
päruggla	alla	svarthakad buskskvätta	alla	trädkrypare	x
nattskärna	alla	stenskvätta	fe	pungmes	alla
tornseglare	fe	ringtrast	alla	sommargylling	alla
kungsfiskare	alla	koltrast	x	törnskata	fe
biätare	alla	björktrast	x	varfågel	5-7
blåkråka	alla	taltrast	12-2 fe	nötskrika	x
härfågel	alla	rödvingetrast	5-7 fe	skata	x
göktyta	alla	dubbeltrast	12-2 fe	nötkråka	H
gröngöling	x	gräshoppsångare	alla	kaja	x
spillkråka	x	flodsångare	alla	råka	x
större hackspett	x	sävsångare	alla	kråka	x
mindre hackspett	alla	kärnsångare	alla	corp	x
tretåig hackspett	alla	rörsångare	fe	stare	x
trädlärka	H	trastsångare	alla	gråsparv	x
sånglärka	fe	härmsångare	fe	pilfink	x
berglärka	alla	höksångare	alla	bofink	x
backsvala	H, fe	ärtsångare	fe	bergfink	6-7
ladusvala	fe	törnsångare	fe	grönfink	x
hussvala	fe	trädgårdssång	fe	steglits	alla
trädpiplärka	fe	svarthätta	11-3 fe	grönsiska	x
ängspiplärka	fe	grönsångare	fe	hämpling	fe
rödstrupig pipelärka	alla	gransångare	6-8 fe	vinterhämpling	x
skärpiplärka	x	lövsångare	fe	gråsiska	H (cabaret)
gulärka	6-7 fe	kungsfågel	x	bändelkorsnäbb	alla
försärla	H fe	grå flugsnappare	fe	mindre korsnäbb	x
sådesärla	12-2 fe	mindre flugsnappare	alla	större korsnäbb	alla
sidensvans	x	svartvit flugsnappare	fe	rosenfink	alla
strömstare	H	skäggmes	alla	tallbit	alla
gårdsmyg	x	stjärtmes	x	domherre	x
järnsparv	12-2 fe	entita	x	stenknäck	5-7
rödhake	x	talltita	x	lappspärv	alla
näktergal	alla	tofsmes	x	snösparv	x
blåhake	alla	svartmes	x	gulspärv	x
svart rödstjärt	alla	blåmes	x	ortolansparv	alla
rödstjärt	fe	talgoxe	x	sävsparv	x
buskskvätta	fe	nötväcka	x		

Raritetsrapport insänds på Rr-märkta arter, så snabbt som möjligt efter observationen.

Raritetsrapportblankett finns hos rapportmottagaren, eller vår hemsida: www.bohof.com.

Den vanliga årsrapporten insänds till rapportmottagaren senast **15 januari**

Årsrapporten skall vara uppställd i systematisk ordning i A4 format, och följande 7 kolumner:

Art - antal - kön, ålder, beteende - lokal - kommun - datum (04-12-31) - observatör.

För att underlätta vårt arbete sänd rapporten i Excel.

Ovanstående rapporteringsmall finns också i Excel på vår hemsida: www.bohof.com

Sänd datoruppgifter per e-post eller diskett.

Rapportmottagare: Gunnar Wikman Hammar 280, 442 74 HARESTAD

Tel 0303-22 00 62 E-post: g.wikman@telia.com

Sparvhök ringmärkt på Industriängarna, Stenungsund 2003. Foto: Thomas Liebig.

Styrelsen i Bohusläns Ornitologiska Förening

(gäller fram till årsmötet 2005)

Ordförande	Stefan Oscarsson stefan.oscarsson@mbox301.swipnet.se Tel 0304-107 54, mobil 070-756 70 65
Sekreterare	Sussie Carlström sussie@nyttodata.se Tel 0522-396 61, mobil 070-33 22 598
Kassör	Kenneth Johansson kenneth.g@mbox301.swipnet.se Tel 0522-375 24, mobil 070-231 65 91
Ledamöter	Anna Johansson anna_ralunden@spray.se Tel 0528-701 56, mobil 070-171 54 26 Stefan Avenfors stefan.avenfors@telia.com Tel 0304-413 89, mobil 070-685 15 86
Suppleanter	Maria Johannessen amalia@telia.com Tel 0304-67 87 87, mobil 0708-68 44 45 Ingemar Åhlund ing_ahlund@hotmail.com Tel 0522-138 54, mobil 070-450 86 25

Kommunombud

Kungälv	Gunnar Wikman	Tel 0303-22 00 62
Lilla Edet	vakant	
Lysekil	Mats Tunsvik	Tel 0523-403 44
Munkedal	Staffan Nordgren	Tel 0524-221 61
Orust	Stefan Avenfors	Tel 0304-413 89
Sotenäs	Jan Artursson	Tel 0523-301 31
Stenungsund	Lennart Hermansson	Tel 0303-77 32 50
Strömstad	Kent Wilhelmsson	Tel 0526-127 55
Tanum	Göran Strömberg	Tel 0525-292 95
Tjörn	Nils-Erik Nilsson	Tel 0304-67 75 76
Uddevalla	Ronny Charlesson	Tel 0522-233 61

Bohusläns Ornitologiska Förening 2004